

Twentse Taalbank

B PLEGT
**OET ET
DALE
DOARP/1**

BERNARD PLEGT

OET ET OALE DOARP 1

Twents-Gelderse Uitgeverij
W. G. WITKAM - ENSCHEDE

1972

Veurwoord, of ègenlik noawoord,
 (mer allèèn veur dee wel dit beuksken nich anstèèt)

Wenn eener Kümmt
 und to mi seggt:
 ick mak dat allen Minschen recht!
 so segg ick: Leewe Fründ, vull Gunst,
 lehr mi doch düsse sware Kunst!

(in t roadhoes in Hoya-Nedersaksen)

An oonze oalen

('Ihr naht euch wieder...')

Non ik dan alverdan nöäger goa kommen bie
 'Groondman op Buthof'
 zee ik opees zoavöl blasse schemmen weer goan:
 al de oalen, dee lewden in t döärpken van doamoals
 komt reukloas mie weer veur de oagen te stoan!

As keend hak eer kèènd, mer later vergetten;
 as ne groow in n mist zint ze stil mie ontgoan!
 Mer non bin ik zölf ja ok kommen op joaren,
 en kiek, door hes ze weer, ik zee eer ja dudelik stoan!

Non too dan meer: veur dak mie opmaak um met eer te
 rèzen
 wik eer nog tekenen, zoa good as t mie slaagt.
 Want dat is et àl, wak nog veur eer doon kan:
 eer beeld vast te leggen, dat t de noaweerld behaagt!

ZUNNE MOOIE OALE TIED?

*Net noa aj t bekiect:
wat west is, möjjer liekt!*

Et wassen doamoals, in oonze kinder-en leppeljoren, plezerige tieden in oons doarp! Mer past es op: dat wil zeggen, aj der nòn op terugkiekt, vanoet nen makkliken stool, met n good dröäpken oet de smor, of better nog, met n spier in t glas! Deur n achteroetkiekspègel zeej alles op zien möjst- Et minder mooie wordt t eerste vergetten!

Och ja, et is ok ne wieze inrichting in de mèenschelike natuur, daj owwer de zoargen en n aarmood van vroger lèwer nich kuiert. Net zoa min as aj woord wilt hebben van de zwakke zieden van èèn den non oet de tied is, mer den oe nog noa an t hert lig. Zoaas Bekmanszien et in ere dorighèèd zoa mooi zer, doe ze noa dettig trouwjoren vol grommel en löchen reukloas wervrouw was wodden: Wis wa, oons Jans zoaliger höw mie wa mangs, mer lang nich alle daag!

Non ak oe dit àl oetlegd heb kaank, ducht mie, et wa woagen um oe es wat korte en lange stukskes veur te leggen, dee al ne halve eeuw of mangs lenger nog in de oale döäs hebt liggen te verschimmeln. De jonge leu van rechtervoort kent ze ja nich! En dee der wa met um wussen, de oalen, och, de meesten dervan ligt ja al lang achter de beukenheg, bie 'Groondman op Buthof', zoas der mangs zegd wodt. En dee wel der nog wa owwer könt metkuiern, dee zölt mie wa willen vergewwen ak mangs wat van ere wieze of dore verrichtingen an t noa-geslacht deurgew: et is van mie ja nich kwoad mèènd. Ak dacht har dat t der ampat gladdendals nich bie deur kon, dan hak t ja nich zoa op n bos hangen!

Et is nich rechtveerdig um alle dinge van vroger te wègen op de schoal van vandaag! Doamoals wör der vèker n öägken tookneppen as rechtervoort! En dat nich bloas met ströäpen en puutkesdrègen, nee, ok met verschèden andere zaken. Wat woj ok, de leu hadden doamoals al zoa wèinig vertier, en ze wassen blej as der es n luk dorighèèd veurvöl. Anders was t, in oons klène hoon- dernust van n döärpken, in n oethook van de weerld, je heelmoal n doad in n pot west!

Ja, non koomp der nog n slim ding! Ie zollen wa willen dak oe n naam van oons doarp zol neumen! Mer door kaank voort nog zoa driest nich op ingoan, netzoamin as ak oe de namen van de leu beneum. Dåt wik oe wa zeggen: wèinig namen dee in dit beuksken stoat zint echt! Meestpats köj ze vergelieken met n soort bombak- sels: want de rechte 'indemniteit', zoaas vroger nen oalen veldwachter bie oons plach te zeggen in zien stad- hoeslatien, köj der absloet nich oethalen.

En woorum ok? Wel de namen tòch al weet, den broek ik ze nich te zeggen, en wel bie oons nen vrömde is, woorum mot den ziene nös in oonze zaken stekken? Wat hef dat vrömde volk met oons doon en loaten te maken? Al dat gekuier is mie niks weerd (zoaas n smok- keler zer, doe he veur n richter stun). Waj van n ander zegd hebt, door möj good veur stoan! Doorum kaank mie better waren! Van kuiern koomp gekuier, zer Mans- boer, doe he en biechten gung. En ik heb dit beuksken nich maakt veur loeter nijplichtige leu dee de veuolders van ere noabers nog joren noa eren doad beklètern wilt! Ik zal mie wa waren, ik bin ja zölf ok van t doarp, al bin ik der al joren oet, jammer genoeg. En ikzölf bin, at t knip en weerknip, ok nich in allen deel kloar op de hoed! Loaw doorum mer gen oale gravens oetgraven, zer Bekjannoa ees. Ik zin van t doarp en ik weet van

niks! Verduld an too, door hak mie ja toch nog hoast verkuierd! Loak mie waren, heggen en bussche hebt ok oren!

*Waj verkuiert hej verleuren,
køj allèèn nog mer betreuren!*

GRUPPENDRIETERS

*Nen zachten spot
nich hulen dot*

Non wik voort met t minst mooie kommen, dan vaalt t later. aajt weer met: oons dōärpken bestun oaltdieds, zoa klèèn as t was, toch nog oet drie delen. Net as n vèèrken, zer Brilmans Fritsken es n moal. Wie hadden n veur- en n achtergedeelte, en door tusschenin lag n breenk. Den breenk mot noa n inval van Beerndken van Goalen, doe der nog grötteren aarmood was as anders, verkaveld en verkocht wedden. Wie hadden ja doamoals zoavöl geeld nöädig um dee oale krawakken van huuz en hutten op te bouwen, doe dee Meunsterschen onder Beerndken van Goalen oons t spil verbraand hadden, wilmoods of bie oongeluk, door wik ofwedden. Mèès- tersjan, wat mien oom was, zer aajt dat ie dat tusschen- stuk non nog best op de kaart konden vinden, umdat door zukke kaante kavels leggen. En dan vertöl he der aajt lachend bie dat dee van t veurdoarp de leu van n achterèènd gruppndrieters neumden. En dee van t achterkeier, zak mer zeggen, schöllèn de vönsten oet veur

papslèew, wat ja ok met de spiesvertering te maken har, mer wat toch nen vól nettern scheldnaam was. Ja, scheldnamen, door wassen de leu doamoals naa drok op, dat wil natuurlijk zeggen: um n ànder doormet te beneumen!

En et hele doarp wör mangs et zew neumd, en of ze doorbie an n melkzew of n koffiezewken dacht heb, dat kaank genèen meer vroagen, want ze ligt àl achter de beukenheg, dee dat weten konden! In miene jonge joren was der ok ne familie dee zoa neumd wör, mangs.

Was t doarp mangs ne zew, oonzen oalen Martinitoornt neumden ze de broadspeend. Woorum? Ja, ze zölt misschien wal mangs in gevoorlike tieden n toornt as spieker broekt hebben, of möglik hebt ze ok in joren van groten aarmood bie n toornt broad of rog oetdeeld.

*n Hèinig spil
gif ok wa wil!*

WEERLDCENTRUM

*Ieder bekik de grote weerld
vanoet zien klèene huusken*

Peunthèerm mot es n moal bie Truiken an t schap zegd hebben dat oons doarp wa heelmoal an de achterkaant van t achterlaand lag, mer dat der toch wenig plaatsen in oons laand wassen dee zoa gerieflik laggen aj de weerld in wollen.

Kiek es an, zer Hèèrmken, van oons doarp oet kōj alle

weendstrekke van t kompas berèzen. Aj bie oons vot-goat, na t Zuden hen, owwer Eèp en Oahoës, dan köj heelmoal tut in Rome kommen, of in n Balkan, aj t wat op leenks opan holt. Vroag et mer es an de Roterjongs! En aj van oons na Gilhoës henwaandelt, dan köj umdewiel zoa in Berlien kommen of in Ruslaand, aj mer deurzet! En nog wa wieder, aj zin hebt, kiek mer es op n atlas of op de weerldebol, et gèèt egoal verdan na Siena en Japan. En wel zoa door is dat he de keulte in wil na t laand van de luciferspinnekes of de iesberen, den kan bie oons ok nen geriefliken anlöp nemmen, owwer Nordhoorn liekoet verdan, piel onder de Poolstern, en he koopt vanzölf bie de oale Lappen en de Noordpool. Weej wa daj van oonzen oalen toort oet mooi na Amsterdam könt rèzen en dan t water owwer, na Engelaand en t Amerika? Vroag t mer an de Roterjongs, dee hadden door joren lang nen vasten pad liggen, in ere wielde roasjoren en ok nog later, liek owwer n Oceaan hen, wel dot t eer noa!

Doe Hèèrmken oons doarp met ziene internationale lienen zoa in de heugte har stökken mot em der èn vrogd hebben of et dan in andere delen van t laand gen veer weendstrekken op t kompas gaf. Doe hef Hèèrm em zegd dat he an zonne onnözzele vroag wa zeen kon dat de man gen heugere scholen had har, en dat he mer es nöädig bie de mèèster op n weerldebol mos kieken.

En seends den oawend hebt dee bèden zich nich meer toosprökken, tutdat den vroager veur t gericht kwam veur t smokkeln, en doe kon Hèèrm em an nen goden aliebiejèjus helpen, en dat hef he doan ok. Want veur t gericht en de kemmieze trek wie ène lien, vanoalds, dat doow!

Ja, wat mok non zeggen op dee pocherij van oons Hèèrm? Och, den kon aajt slim an de pan sloan! Mie

ducht, as wie dan zoa gerieflik zollen liggen veur rèzen na alle oetheuk van de weerld, dan hadden ze in dissen modernen tied toch ok gek west um dat Schiphol nich bie oons te maken, mer heelmoal bie Amsterdam! Wie hadden der ja ok laand zat veur liggen, dèènk mer es an t Hannekerveeld, en wat hew gen grond tusschen t doarp en de Boordel! Doorum ducht mie dat dee proat van Hèèrm mer foezelfielesefie is, en door kom ie nich wied met...

*Foezelgekuier
dat is nich duier*

WOOR MÖJ OONS ZEUKEN?

*Et is netlees woor aj ligt,
as t mer op de gode stie is!*

Et is n ding wat wis is, en dat ist: oons doarp lig in ne mooie strek, al hadden wie der doamoals, in oonze lepeljoren, nog gen venul van. Wie wassen met oons kulturele peil ja nog nich zoa wied daw an n mooi laandschap dachten. Dat is pas in de mode kommen doe de leu genne volle wek meer behoofden te wèerken um „t gat an t drieten te hollen”, noa at Broamjans plach te zeggen. (Och ja, den har n luk geeld meer as de meesten en doorum mèènden he dat t em àl mooi leut, hoo nóchterder, hoo möjjer.) Zukke hoge weurde as 'natuurschoon' gaf t vroger bie oons nich. As de oalen zun woord heurd hadden, hadden ze zich efkes achter de

oren krabd, en dan zol n vernemstigsten onder eer wa hebben können vroagen: natuurschoon, wat mèn ie door met, hej t owwer bloate veut? (schoon = schoenen).

Later bin wie ok geleerder wodden, doe de toeristen en de planologen ok in oons dörpken begonnen te kommen en wie de stadsche beschaving (non ja - 'beschaving') hebt leren kennen! Met al dat nije böärgervolk, dat nich genoeg um haand har, kwammen nije dinge en nije weurde in de mode. Et is mie nog te door um der owwer te proaten, al dat nijmoodsche gedoo, zer Spölderker es n moal, en dat zer he recht!

Dat oons dörpken der n luk belmeundig bielag, och, wie zaggen dat nich. Hier en doar n hoes tusschen de böäm, zoa was t vroger bie oons, al deur mekaar, net as de kröämkes op de Eèpsche kèèrmse. Mer dat deu oons nich zeer, dat de huuz der n luk verhageld bie stunnen roondum n oalen toornt, met zien mooie zadeldak, net as in Schöppingen en Wessum, owwer n poal. Oal vader Looink, den as gemèentearchitekt tebook stun, hoofde zich nich al te völ zoargen te maken owwer de rooilien, want dat gaf t ampat bie oons nich. En leu dee wussen wat zunne lien in zich har dee höllen zich der lèwer stil owwer, want ie konnen t ja nooit wetten, as de bemèester t es in n kop kreeg um de huuz mooi liek in de rieg te zetten - 'riegenbielik' zedden de leu mangs vroger - dan haw de proemen in n drek!

En zoa stunnen oonze huuz der net zoa bie as t eer t beste oetkwam - en met de leu was t netzoa! Wie nammen alles gemuudlik op! Wie doot net as in Loster, wör der anderwegtern mangs zegd. Mer jammer genoeg nammen wie et mangs ok wa àl te gemuudlik op: roond um de eeuwwesseling hebt ze bie oons dat prachtige bakstèènskèèrksken ofbrökken, dat bie oonzen Martini-

toornt stun. Woorum as ze vroger dee kèèrk met bakstèèn bouwd hebt, terwiel ze toch de stèènkoelen van Gilhoes vlak an de deur hadden as nōāsten noaber, door wik ofwedden (et zal wa van aarmood west hebben) mer t is zeun en schaan dat dat kèèrksken van oonze oalen daalsmetten mos wodden. Door möw oons non nog owwer schamen! Och, andertwegtern wassen ze mangs niks better, door nich van: in Frèèsland hebt ze um dee tied doezenden Frèèsche klökskes kothowwen, umdat der gen broad meer in n haandel zat.....

*In n klèèn dōärpken
wont ok wa mèènsche*

NEE, NICH NAA DEFTIG!

*Al hej ok koostroont an de klomp,
doorum bi'j nog nich door en loomp!*

Dat hek oe ja toogewwen, naa deftig zag et der bie oons nich oet! Mer doorum wollen wie oons dat nog nich loaten zeggen deur zonnen Drentschen hongerhals van nen kommies, den ziene ègen hoesebrew door ginder wied achter oet t ven vergetten har, en den bie Schorfhaar an t schap achter oet n hals kuierden en zer: Het is hier een echt gat!

s Anderdagens har he nen klèenen knobben an n kop, toovallig. En he trök ok n luk met et ène bèèn, ok toovallig! Mer ja, um eerlik te wedden en lègen nich, et har ok wa mangs zien gerief, aj n luk in zonnen achterhook won-

den. Bie de strenge heren oet Almelo en de duiere heren oet n Haag laggen wie ja ok nich zoa miln in n kiekerd, en owwernpoal was ja mangs mooi wat too te verdènen, aj tenminste zoa klook wassen um de auseren en de kemieze nich al te kot veur de veute te lopen. En Vief-hoes, n snapsbrander, vlak owwer n poal in de Glaan, gaf ja veur n paar gröskes foezel genoeg, en as de kommieze oe op n kiekerd hadden dan bun ie oe ne knapbloas op de bloate hoed, en dan haj s oavends veur nen dals n mooi spier in t glas, good teggen de wöärm en n taandzeert!

En dan, in de joren van n eersten weerldoorlog, wat is der doe nich almoal stil na de Pruus hen bracht! Mer door owwer wil wie et later lèwer hebben - net as de jong zer doe de pastoor em bie ziene bèzenbussche at-trappeerd har.

Och, dat smokkeln, wat woj toch, dat koj ja slecht loaten, venamelik aj t hoes vlak an n poal hadden stoan! Der wassen bie oons ja leu dee de grèens vlak veur n nendeur hadden, of op n pannedröp, zoaas de Keizer door vlak bie n Dreelaand woor vroger et Köninkriek Hannover, Westfalen, en de republiek van de Verenigde Nederlanden teggen mekaar stotten - mooi met de nözen an mekaar, zer Brilmans Fritsken aajt. Ik ken wa nen boer bie den de grèens op de toafel dwes deur de pankokenschöttel henleup, en der is der ok èèn woor de roade streep op de laandkaart tusschen de vaar en de moor in t ber gèèt!

Doorder kan et nich, en dat is almoal et wèèrk van de hoge heren in n Haag en in de Pruus, zer Mölmans mèèster - en köj et dan nog smokkeln neumen aj et puutken n luk verlegt in oe ègen hoes? Woorum dröf men der gen profiet van trekken, van t onrecht en t ongerief, wat de hogen oe hebt andoan? Mer 't was allèen

mer jammer dat et meeste van t profiet bie de leu weer deur t halsgat votleup! Et smokkelgeeld, et was net of door gen zègen op wol rösten! Mer doorvan later! Mer ok n groot perceel van t geeld dat in de stad en in de Grenau met spinnen en wewwen verdèènd wör dat kwam nich bie moor in de kökken, mer in de laa van t schap, in de Grenau bie Breenkman, Stienenbats of hier vlak veuran Barink, of an disse kaant van n poal, want bie oons haw ja ok zat van dee huuskes woor Oons Lèwen Heer de haand oetstök. En zoa wassen der verschèden dee moandagens nich in n stoom kwammen umdat ze bie de pil - zoa wör oonzen dokter ja vaak neumd - zich n kop weer n luk biepleistern mossen loaten, as ze nen donnen zundag hadden had.

Der Mensch ist schwach, zer Brilmans Fritsken, hij kan den fuizel niet laten staan.

Ja, dat Fritsken, dat was mie nen schalk! Et har in ziene jonge joren lang in de Pruus west, in Gelskèèrken of andertwegtern in n groten kollenpot, zoaas wie et Roergebied neumden. En zoadöänig zat der bie em mangs n luk nen Pruuschen slag in, in de sproak dan. Och, dat dèè der bie de meesten bie oons ok, al mossen wie, at t kneep en weerkneep, nich al te völ van dee oale Pruus hebben!

Ja, t geeld wör geern nat maakt!

DE NOABERS OWWER N POAL

*Noabers bliewt noabers,
ok al lig der ne roade streep tusschen*

De beste Pruus hef ja nog n peerd stöllen, wör der bie oons oet dorighèèd mangs zegd. Mer aw door wat van mèènden, dan mèènden wie door nich de leu oet Westfoalen en oet de Groafschop met, en ok nich dee wieder oet t Hannöversche, mer wa dee echte strabaante snorrewitsen oet 'Preussen'. Op dat soort, door waw nich drok op, en dat wassen de leu in Hannover en Westfoalen vroeger ok nich!

In heel oale tiden, ik bedoel veur 1870, wassen wieleu hier in t grènsland an weerszieden van n poal völ gemuudliker en kunniger met mekaar as vandaag an n dag. Want in dee oale daag bestun in dat nich-Pruusche deel van Duutslaand dat öäzige Prusche nationalisme nog nich, dat later heel et Duutsche volk hef anstökken en zoa tut èèn van de minst angezene völker van Europa hef maakt. Dat hew te wieten, zer Mölmansmèèster, an den Bismarck, den drie oorlogen op zien geweten hef, teggen de Denen, teggen Oostenriek en teggen Fraankriek.

Bismarck hef nen nationalen èènhèèdsstaat maakt, mer de Pruzen spölden doarin de eerste viool, en dat is n slim ding, want dee hebt heel et laand vergewwen met een Sieg-gedoo. Ok oonze gode noabers oet de Groafschop en, misschien n luk meer nog dee oet t Meunsterlaand zind disse lelike krenkte nich vrej kommen, mer, loaw eerlik wedden, wieleu zatten an de bettere zied van n poal, en anders was t oons ok nich völ better vergoan. Et nationalisme is ne slimme krenkte aj in ne grènsstrek wont! (Karl Sauvagerd schrif in t Benthemmer

Joorbook 1972 dan ok met recht dat in de groafschop 'ne heele masse leu' dat gepoch en geblaoas op n Kaiser en later op n Führer nich hebt können gelöäven!)

Mer trots dat al rekkenden wie de leu dee van oalder op oalder an ginne kaant van n poal hebt wond tut oonze nöäste familie, of, zoaas Mölmans mèèster et mangs zer met zien schoolmèèsterslatien, tut oonze stamgenoten, effengood as de leu in Sallaand of Oost-Gelderlaand. Want wieleu van t grènslaand, wie heurt vanoalds bie mekaar, en wie trouwt, veural vroger, deur mekaar. De leste halve eeuw is dat deur al dee 'Kriege' wa wat minder wodden, mer ok dat wodt wa weer anders, want wie goat alweer vlietig owwer n poal hen kloatschèten of voetballen of vöggelschèten. Vroger was heel de strek an weerszieden van de grèens n apart laand, et heurden, um zoe te zeggen, nich heelmoal bie Hollaand en nich heelmoal bie Duutslaand. In Nordhoorn zedden ze ja mangs, as der èèn na de Ossenbrug hen wol, of nòg wieder, na Hannover: ik mot na Duutslaand. En as der vroger in de Grenau ne jong veur zien nummer mos dènen, dan zedden ze: he mot na de Pruus! En as der èèn bie oons na Apeldoorn hen mos, dan wöädt der wa zegd: he wil na Hollaand.

Och ja, wat wis ok, de leu an ginne kaant hebt oonze sproak en oonze namen, en dat köw van nen Hollander of nen Broabaander nich zeggen! In Meunster waw almoal wa ees west, mer in Amsterdam of doorumtoo allèèn de bemèèster, as he es bie de könnigin op t matjen mos kommen en misschien n paar mèèsters of n doomneer. Oonze oale pastoor nich ees, den versleet ja gen hoofiezers meer, want he gung je krom van de gicht!

*Owweral wodt broad bakken,
en owweral gif t peerdedeew!*

HÈÈRM HEF TÒCH RECHT!

Lig wie achteroet of veuran?

Och, net hoo of ie t bekiekt!

Ja, non wik nog efkes terugkommen op de internationale verbindingen van dat dore Hèèrmken! Ik heb der nog efkes wieder op noaprakkezeerd, en non mok zeggen, det zit toch wa nen boddem in t vat, en Hèèrm kon toch in ziene dorighèèd wa meer geliek hebben aj dachten. Kiek es an, as wie nich zukke gode verbindingen hadden, hoo konnen dan oonze leu zoa internationaal wedden? Dat hef der bie oons ja vanof besvaars tieden al inzetten: wie dèden op de grèens ja nooit wat oet, en zuk soort as dee van de Roter dee zatten ja an alle kaanten van n weerldbol, ja, ze hungen der ja mangs heelmoal onder teggen an, net as de vlègen an n balken! En in oonzen modernen tied heb wie ja oonze böggelrieders, dee traampelt röstig efkes na Engelaand hen. net of der genne zee bestèèt, en ze jaagt mie efkes na Berlien hen, of t mer nen gaank na Lönneker is! En hoo kort is et nog mer ledden, doe bin wie met heel oons doarp ja heelmoal na Zwolle west, met nen extra-trein, um bie de heren door oons beklag te doon owwer dee gebeurlike stroat na n boeskoal, (mer dee heren van de schriewerij van de proveensie dee köj nich zoa rap in n draf kriegen, wie hebt nog lang mötten wochten). En dan möj oonze kloatschèters nich vergetten! Dee zint op de Reeperbaan net zoa kunnig as op t Hannekerveeld, en ok in Ierlaand heb ze t klöätken loaten rollen, netzoagood as de Ieren bie oons. Kiek es an, aj dat almoal op ène koor pakt, dan is t, ducht mie, n ding wat wis is, en zoa kloar as n kluntken in n jenever, dat wie internationaal zint, en dat Hèèrm et tòch bie n rechten èènd hef had! En wel dan

nog oonzen Hèèrm veur döl wil verslieten, den wies ik derop, dat kinder en gekken de woordhèèd zegt!

De doorsten

bint mangs de woorsten!

NICH VEUR VOL.....

'Wel van niks weet

is nich aajt onnözzel'

In Den Haag wödden wieleu hier in oons döärpken nich veur vol rekkend, dat koj wa an de post zeen. Wie hadden al joren nen pingeltram, seends 1903 al, en ie konnen der mooi met na t hoge Noorden kommen, na Deerenkamp, en na t Zuden tut an de Grenau. Mer de bree-we oet de wiede weerld dee na oons doarp hen mossen dee wödden in Oldenzel oet t grote spoor laden en dan gungen ze na Loster hen met t oale Walhöfken, de bor, op ne hoondenkoor van de 'Nederlandsche Posterijen' (dat stun der op, ok nog!) - net of der gennen tram bestun! Veur Walhöfken was dat ja ne mooie broadwinning, mer veur oons was dat t bewies dat ze oonze bree-we (en oons dan) nich meer as ne hoondenkoor weed vunen.

Ja, de leu andertwegtern verbeeldden zich vaak dat et bie oons nich völ bezunders was. Zie zedden ja, as der èèn es wat met n Franschen slag doan har: wie doot net as in Loster, net aw t beste könt. En as zich der èèn es n

luk dom en onnözzel höl, dan zer he ja mangs: ik kom van Loster en ik weet van niks!

Ja, mangs haw t der ok wal n luk noa maakt, net as Oelenspègel, dat de leu t nich zoa har op oons begreppen hadden. In heel oale tieden gungen de keerls van hier ja mangs veur tiedverdrief met koezen - dikke kluppels - na andertwegtern en begengeln de leu doormet. In Gilhoes, Deernenkaamp en Oatmöschén heb wie mangs slim an t houwen west. Nee, zukke besten waw nich altied. Loaw t zölf mer zeggen, dan biw de andern nog nen halven slag veur!

*'De woorhèèd wodt nich geern heurd,
mer ok nich aajt geern zegd'.*

'BINNEN TEJN MINOETEN'

*'Bie oons köw drie sproaken:
Losters, Hollands en Duuts.'*

Wieleu van t doarp wassen ja wal nich zukke weerld-rèzigers as dee van de Roter - mer doorvan later!

Mer löaw mer nich daj bie oons met onnözzel volk te doen hadden, want wie wussen best hoow oons hebben en hoolden mossen in n vrömden, en ok met taal en antwoord wussen wie best beschèèd.

Door has ja den oalen Roklaand, aj nich better wussen, dan zoj em nen cèènt doen. En he leup der nich allèèn veur effenvöl bie, he stottern ok nog n luk. En doorum vreugen wie apen van jongs em mangs woor of ziene

Trui vandan kwam. Ie môt weten, Trui kwam oet n Schöt-tel-kotter-hook, en dat was n paar moondvol tevöl veur Jans. Veurd dat he drie borrels op har kon he dat der nich oetkriegen! Mer verzeet oe doorum nich op em! Non pas es op: op nen koalen Decembermonnen stun he in de Grenau in de wachtkamer van t station (baanhof zeg de Pruus ja, mer dat is ja netlees, hoo of ie t beneumen wilt) en he wochten op n sog, wat door ja n trein is, na Meunster, woor he zich deur nen professor in n hals wol loaten kieken. Dat was ja in dee daag in de kliniek ja umzeunst (umzuus, zeg de Pruus) en dat was dan altied nog goodkoaper, al mossen ie met de baan, as bie nen specialist in de stad. Veerde klasse in de pakwaag in de Pruus doamoals kossen oe n kop ja nich!

Jans har zich al oetrekend dat der ok nog wa twee gröskes veur n köpken koffie ofkonden. He har zich t a besteld, mer den jongen kelner har et völ te drok met dat dikke neje wicht in de kökken, um an Jans ziene koffie te dèenken. Et was nog mer n paar minuten, mer wat der kwam, gen koffie. Door mot pppoal en pppèerk an ssteld wodden, zeg Jans teggen zien grote jong, den mèt was. Nnon pas er op, zeg he, woewoe ik ddat maak, zeg he. En he stridt resselveerd langs et schap hen de kökken in, houwt door met de voest op de toafel, dat t zoa knalt, en zeg: Bbbinnen tttejn mmmienoeten vvverlang ik mienen kkkafffee!

Heraus, zeg de baas, mer brach em toch, op t allerleste oagenblik, doe de mesien al op zien heugst an t bloazen en snoeven was um gengs te kommen, de koffie. Jans grip em rap t köpken oet de haand, spreuk nog rapper n sog in, en de baas kon em noakieken.

Doe Jans s oavends weer op t hoes op an rèsde völ t em op èènmoal in dat he zich dee twee gröskes in de Grenau mooi kon besporen as he in Ochtrup oet n trein

stappen en dan te voot, owwer n Möllenbèèrg en de Boordel, na hoes hen leup. En dat dèè oons Jans, ne klène dree uur padken in n döästern en n dèpen snee, en door stun he weer bie Trui in de kökken. En wat hef den professor zegd? vreug Trui.

Och, zeg Jans, dat was de meujte nich, zoa van dit en van dat en he hef mie wat mesienen doan, mer t was àl nich de meujte weerd. Mer ik heb ze in de Grenau mooi klöät, ik heb eer veur twee gröskes an de lat zet, dat hek, zeg Jans.

*'Aj oezölf te klook of zint,
dooj oezölf der mangs bie!'*

DEE VAN DE ROTER

*'Wat könt heksen en
blauwvaarven tegeliek'.*

De bèden jongs van de Roter stunnen bie oons op t gemèntehoes tebook 'as Von und zu Roten. Et geslacht is non allang oet de tied. Zie wassen, zer Mölmansmèèster, den altied in oale papieren snuffelden, egenlik van hogen komof, oet n Westfoalschen oeradel, noa at he zer, en èèn van ere veuolders zol um de eerlike zaak slim in t gedreng kommen wedden, en mot hier bie oons, woor zie ok grond hadden, wottel hebben slagen. Mer dat was allang ledden, en genèèn wus met wissighèèd wat door vanan was.

Um de wiel, kwoad kon genèèn van de Roters zeggen.

Et wassen Hunen van keerls, mer der zat toch gen kwaad bestoan in. Al konnen zie zich meer as good red-den, toch höllen zie gennen grote stoat as heerboeren, wat eer toch wis tookwam.

Katrien, ere zuster, kokken better as de pastoorsmaagd. En Gerrad en Hèèrm wèèrkten hedder as n hedsten klè-
jer, mer toch koj ampat nich zeggen dat der nen stöädi-
gen boer in eer zat, trots dat zie verstaand zat hadden
van t boerenvak. Zie leuten mangs, as t de drokste tied
to t bouwen op t laand was, peerd en ploog reukloos
stoan woor ze stunnen en streden op t hoes opan. En
as Katrien eer dan vreug wat of ze non weer in n kop
hadden, was t beschèd: Ik goa effen na- en dan wör dat
Amerika, Australië, of Turkije, net zoaas eer de mus
stun. Et was mer effen de beste boks en schoon an, en
rofstie, vot wassen ze, mangs èèn allèèn, mangs met
zien bèden, mangs apart, mangs tehoap.

Non lag oons doarp, zoas eerder gezegd, wa gerieflik
veur wiede rèzen, mer aj good op n eerdbol kiekt dan
kan ja n domsten boer nog hènig zeen dat et van oons
doarp bes na t Australie toch nog nen helen trad is.
En non zeg mie ees: hoo konden dee Roterjongs, doe
alles nog laankwielig met t schip gung, en et nog gen
subsidies veur emigranten gaf, zukke duiere rèzen ma-
ken? Van oons was der ja hoast nog genèèn nog owwer
n Iessel west! In n vrömden zint de stroaten van goold,
wodt der mangs zegd. Mer dee van de Roter dee gungen
na t andere èènd van de weerld, of nòg wieder, der kats
achter umhen, net of t mer binnendeur nen gaank na
Lönneker was!

Zie zatten ja wis nich slecht in de wol vanoalds, mer
zollen zie dan zoavöl tut eer verdoon hebben können?
Zie konnen et geeld toch ok nich met emmers vol oet de
put halen? Et leut ja net of zie op de kloasters rèèden!

Ja, men kan der lang en breed owwer filosoferen, plach Mölmansmèèster te zeggen, en dan trök he an zien piepen: paf, paf, paf, mer rëzen kost oe n paar stuwars, en dan meuk he ne mien van geeldtellen en zer: hier kommen wier soesammen, zeg de oale Pruus!

Aj de Roters door owwer ansprakken, dan wör ie der niks kloker van. Hèèrm dèè mie es n moal dit beschèed: Ja, zer he, woor de kat met n kop deur kan, door kan he ok met t gat deur!

En dan wus ie nog niks - allèèn, dat Hèèrm n kop dik zat har! Mer ja, zie hadden veer oagen en veer haan, en et mog bie eer wa twaalf ambachten wedden mangs, mer ampat gen twaalf oongelukke!

Mölmansmèèster zer aajt dat et met eer op school mer n heel hènig bestoan har west, wieder as gewoon liekoet verdan met wat lèzen en schrieven wassen ze nich kömmen. Mer in Joel Joark en Sitnie door redden ze zich met ne leuge knip net zoa good as wie met nen vollen op n Grenauer kluwwen (Kèèrms)!

'Ja, wat könt villen en voothollen tegeliek!'

BEMÈÈSTER ZIENE KLOK

*'Met veer oagen en veer haand
brech men rap en vól tut staand!'*

Aj dee vuust van de Roters zaggen dan zoj nich löäwen dat ze zich ok op fien wèèrk verstunden! Loziemaken

beveurbeeld! Mer et was net of ze heksen leerd hadden! Der stun in vroger joren, vertöl mie Mèestersjan es, zunne oale stoande Amsterdamse klok veur bie eer in n gaank, met spölwèèrk en skeepkes, dee hin un heer gungen op de golven van et IJ.

Dat was de klok west van 't oale bemèesterken zoaliger. Leu dee der meer van wussen vertöllen dat het dee klok in ziene tieden an könning Willem har können verkoopen, non ja, de bemèester of wat zien vaar was dan, door wik afwedden, veur meer as doezend daalder. Mer zee hadden ja gen verlet um geeld. Et ding was eer op t lest stoan goan, en de bemèester har der al ne halve koo an spendeerd, bie de beste klokkendokters, tut dèèp in Holland, mer t was al umzeunst west.

Doe he der es n moal met de Roterjongs owwer kuierden was et tut ne weddenshop kommen: kregen zie in drie wek de klok weer terecht, dan was zie veur eer, mer as zie der nich kloor met kwammen dan kosten dat de Roter tweehonderd Pruschen daalder. Wie wussen al rap wat der met de klok los was en t hele doarp keek too. Dagenlang zag ie de Roterjongs neern as zundaags in de vroomkèèrk, mer genèèn was zoa klook dat he van eer beschèèd kreeg as he vreug hoo t der veurstun.

Ok t oale bemèesterken høl zich stil doe ze der em in n road owwer anhöllen. Mer op n èènentwintigsten dag kwam de bemèester slipesttens bie de Roter oet t grote hoes, en wie konnen nog net heuren dat t spölwèèrk van n Amsterdammer em deftig oetloden.

Nu weet onzen burgervader hoe laat of het is, mot Brilmans Fritsken an t schap zegd hebben. Mer noch de bemèester noch de Roterjongs heb ie der ooit owwer heuren neumen!

Ja, wat dee van de Roter nich wussen en nich konnen, dat was de meujte nich weerd! Ongemak met peerde

of bèeste konden ze met kruden verhelpen. Dee snotterjong van mèester Waanders, den zich n luk op t Australische verstun, den har oe t laand van de kangaroes n klèen beuksken en door haj de Roter eren naam in en door stun van alles bie. Noa at de jong zer betekenen dat zoavöl dat de Roters door in kruden haandeln, en meer van dat, zak mer zeggen, veur ongemak met peerde en bèest. Dat dèden ze bie oons ok ja, aj eer derum vreugen.

Non is t zoa dat wat veur n deer tooslöt vaak ok n mèensche kan helpen. De oale Wengelschoelt, dee vanouds good met de Roter kon, hef es n moal wat krudengrei van Rotersgerrad kreggen, doe èen van ziene bèest scharp of zoa in t gesleunsel har, zak mer zeggen. De schoelt non was nen man met owwerleg en verstaand, en nam mer de helft van de kruden veur n oftrefsel veur ziene koo, en warachtig, he kreeg t scharp der los met! En doe dat weer in de rieg was gung he na zien Trui, dee al daag in t ber lag en ere tied verdèè met lui liggen en duchtig etten. Doe zer de schoelt: Ik gew die de kost nich lenger veur n köttel. Der mot n èènd an kommen, an dat niksdoon! Doe zas rap weer op de bèen en an t wèerk! Hier hek nog wat kruden! Wat veur ne koo kan helpen is ok veur n mèensche nich slecht. Baat et nich, dan schaadt et nich, en at t dan nich anders wil köw den duiern dokter der altied nog achteran loaten kommen!

Trui is rap weer op de bèen kömnen, met den opgezeten van dee kruden, mer dat sprek ja vanzölfs!

"t Vertrouwen maakt völ mesienen good."

DORE DINGER

*'Op vrömd volk kiks
wal op, mer nich drin!'*

Der schungelden es n moal zunnen vrömden michel bie oons deur t doarp, möglik nen boetenlaanschen, met nen groten pelskragen um. Oonzen veldwachter en t oale bemèesterken konden der gen klorighèèd van kriegen. Zol t ok nen spion können wedden? De bemèester steurde ziene gewoapende macht op em of, en zie hebt later bie Blokhof an t schap verteld dat der dit mooie rapport van kömmen is:

'Ik heb mij in opdracht van den edelachtbaren heer burgemeester bij den vreemden vervoegd en na hem omringeld en gearresteerd te hebben hem in drie talen, het Hooghollands, het Duits en het plat, een scherp verhoor afgenomen. Ik heb hem gevraagd of hij wel wus wel of hij was. Waarop verdachte mij tot bescheid gaf dat hij mij niet verstond, waarna ik de beiden gebroeders de Roter derbij gehaald heb, die in drok gekuier den vreemden met zich mee hebben genomen naar de kökken, aangezien Katrien niet in huis was, daar zij op den pad was naar Kèwel of zo.'

Woor of nich woor, zoa is t achter t schap verhaandeld. En der is wis wa wàt vanan west, want dee van de Roter, die kuierden zoa veur eer gat vot nen straank Engels of Australisch, woor dee geleerde jong van de Rèmer, den veur mèester leerden in de stad, gennen cèent van kon wesseln. Dee Roters dee wussen owveral road op!

En aj t recht good met eer hadden anstoan, mer dat har heel wat veut in eerde - dan wollen ze oe wal es n moal nöägen in ere döästere kökken, as Katrien op rèès was,

en dat kwam ja ok mangs veur, want zie was ja ok van de Roter!

En dan gaf t mangs nen Poolschen peerdebiefstuk, deur en deur in n pepper, met n glèesken wodka derbie, woor n pepper ok bowwenin dreef.

Mer misbroek maken van n foezel, dat dèden de Roters ampat nich, door wassen ze vól te vernemstig too. Zie höllen zich an Brilmans Fritsken ziene sprök: De fuizel is sterker as de mens, men moet er daarom maat mee raden!

Nog n stuksken van de Roterjongs, tut bewies dat zie n paar moaten grötter wassen as wieleu:

Gerrad was es n moal n joor of vief vot, èèrgens in de Midwest zat he, dat mot zunne boerschop wedden millen in Amerika ziene Verenigde Staten, zoaas Mölmans-mèèster oons hef oetdod, en doe steurden he op t lange leste briefkaart:

Beminde broers en zuster.

Ik zit nou in Oowaajoo, en aankomende maand verhuis ik naar Aajoowee. Na nieuwjaar of zoo kom ik der weer eenmaal bij u achterheen kijken. Gerrad.

Doe Katrien dat lezzen har, stak ze n bril weer in n scholdook en de kaart achter t spègel, en doe wischeden ze zich efkes met de haand onder de nös en zer: Den gek!

n Good half joor later, millen in n nacht, heurt Katrien, dee nen lechten sloap har, wat bosschern in n gaank. Non was dat nich zoa vól bezunders bie de Roter, want zie hadden s nachts de veurdeur nooit too, bes dat n lesten weer in was, en as der dan ees weer èèn op rèès was, dan bleef de deur s nachens los, al zol dat ok joren anhollen. Want wel drof zich as dèèf bie eer in hoes te woagen? Katrien rop na ondern: Wat is dat veur n geplonder, door onder in n gaank?

En door kleunk t antwoord: O, niks, ik bin t, Gerrad,
ik bin der weer oet Amerika.

Good, röp Katrien, dan mer rap na ber, monnen kas wa
vertellen!

'Ja, t is n door zeggen:

Non goat hen en bliest hier!'

PERPETUUM MOBILE

'Et lop en toch stèèt t,

t Blif en toch gèèt t!'

Ja, dee van de Roter, dee konden meer as gewoon an too!
Zie möt in vroger joren in de achterkamer van eer grote
hoes (mer genèèn hef t ooit zeen, allèèn de jong van
Kalkjans, n messeler, mer den is t ja later in n kop sla-
gen) ne aard mesien maakt hebben, net ne möl of zoa,
zak mer zeggen, n onwies groot ding, de hele kamer stun
der vol met.

Et mot n ding west hebben dat genèèn in de weerld ooit
hef maken könd, al was he ok nog zoa klook, en et leup
alverdan, zunder opdrèjen of zunder aj der wat indèden.
Et was net as ne klok woor s nachens de kaboutermen-
nekes de peunders van optrekt.

Et was op n aard van ne mesien, met owweral rèder en
rèderkes, dee teggen mekaar in of met mekaar met leu-
pen en drèèjden, net as de schuutkes in t grote stoom-
keraùwswel op de kèrmis in de stad. Genèèn wus woor et

too dèènden en waj der met doon konden, mer et mot der joren lopen hebben, alverdan, dag en nacht, mer de Roters wollen der gen woord van hebben en zie hebt t ok nooit beneumd.

Betsken van de Schaller, dat nen blauwen maandag veur mèèster leerd har, en dat doorum mèènden dat et alles wus, en dat wat t nich wus hoast toch nog better wetten kon as nen andern, dat mot es n moal zegd hebben dat t zun ding absloet nich gaf, umdat dat nich bestoan kon, alverdan en alverdan veur niks drèjen. Mer dan zeg mie es, hoo kon dee jong van de Kalker et dan zeen hebben, in dee tied doe he nog best bie zien verstaand was! Et snorren en soezen zien best, owveral drèjden en bromden der wat, net as in n stoom in de stad of de Grenau, zer den van n Kalkerd. Alles leup en sprung rap hin un heer, dag en nacht in n vollen swoonk, ie konden et met de oagen nich ofzeen, al drèjden ie ze ok nog zoa rap in n kop.

Zie zegt dat de Roters et an n Duutschen kezer hebt können verkoapen, veur net zoavöl geeld as n peerd kon trekken. Mer ja, geeld, dat was ja wa t leste woor de Roter verlet um har! Zie höllen t ding zoas zie t hadden. Misschien hadden ze t toch nich weer gengs kreggen as zie t verslept hadden!

Joren later, doe de Roters oet de tied wassen en eer grote hoes leughaald wör deur nen wiedlöchtigen new, was t wonderding allang vot. Mer ie konden nog wa an de pöste en de muren van de kamer zeen woor of t stoan har - de hele kamer is der vol met west - en woor of de assen en spielen zetten hadden. Et kan hoast nich anders, et mot wa s nachens deur de Roters zölf votbracht wedden, zèden de oalen leu dee eer better kèènden. Ik

veur mie hol t derveur dat ze t in nen dèpen kolk hebt verzöppen!

‘Veur niks gèèt de zun op,
en woorum kan der dan ok
nich wat veur niks drèjen?’

TWEE SOORTEN LEU

*‘Misbook en biebel könt zich best verdrègen,
met goden wil dan is ‘t verschil nen zègen!’*

Derk van Mölnjansderk wol aajt n luk meer loaten as he was, en as he wat Latiensche letters zol hebben vretten, har he liedensgeern opdoan teggen n doomneer en de pastoor. Het mot es n moal in t openbaar hebben spröcken, in ne vergadering in de stad, op nen oavend van ‘veuroetstrevenden’, want dee bint der altied al west, möj wetten.

Mer he is der biester vergreld, met nen kop, road van hellighèd, vandan kommen. Genèèn hef der wat bie em oet los können kriegen, mer t oale Fritsken, dat owveral ziene spionnen har, net as de oale Rus, dat is der wa achterkömnen. Derk mot ne anspraak holden hebben owwer et jeugdprobleem, want in de tachtiger joren mèènden de leu ok al dat ze dat hadden!

Derk dan zol zegd hebben: Beminde broeders en broedsters! Het grote probleem van de hedendaagse en rechtervoortse jeugd is dat zij uit jongs en wichter bestaat.

Hoo of dat wieder goan is op dee vergadering dat weet wie nich, mer èèn ding is wis: et is Derk ziene leste prèèk west. Later hebt wie em bie oons ok nog ees in ne vereniging willen nöägen, mer Derk hól zich wieselik an de kookaant. He zal wal dacht hebben an wat ze in Meunster mangs zegt: Wel èènmoal op ne liemrodde vangen is let zich zoa lecht nich weer betunteln. (wat ne sprök oet de veenkenvangerij is).

Mer non owwer dee twee soorten van leu bie oons! Ja, gelukkig dee bèden soorten van Derk, zak mer zeggen, dee haw ja ok wa bie oons. En dee wassen vaak drok genoeg met mekaar, veural in n döästern, door nich van. Want dat gif t ja owveral, en dat is ja ok n good ding, want anders bleef de weerld ja nich bestoan!

As wie vroger dat soort vermaak nich had hadden, wat haw dan mötten doon? Sport dat gaf t bie oons ja nog lang nich! Et voetballen dat was ja pas in de stad n luk in de mode, seends dee heren van Van Heek van dee döls van Engelschen dee nije mode hadden ofkekken. Mer dat dore voetballen, dat zol ok wa weer nen zachten doad hebben, want volwassen keerls op kloorlechten dag in n kort wit onderbuksken achter nen leren bal an loaten draven, dat hól ja gen staand! Net zoamin as dee drèèjschuutkes op de kèèrmis, met bowwen drop schilderd zukke dikke nakende vrolleu, t is schaand weerd, niks hadden ze an en ze drewen op t water net as walvissche! Tingeljans, den dat zeen har, leug der niks um doe he zer dat de weerld op zien heugst was. Net as den schèètkroam, woorop stun: Wild West. Door stunnen peerkeerls op schilderd, dee scheuten zien best, in t wielde weg, net of ze n polver veur half geeld oet de Pruus smokkeld hadden! Wild wèst, zer Papjans, ik wol ze dan wa ees zeen hebben doe ze nog in eren wielden stoat wassen!

Genoog van dee dorighèèd! Wie komt weer terug op oonze twee soorten leu! Mer dat hef niks te maken met jongs en wichter! Hier gèèt et um dee soorten dee na de pastoor hengoat en dee wel t op n doomneer opanholt. Bède soorten wassen poalbörgrers van oons doarp. En ok onder de nijen, de Frèèschen, haj dee bèden soorten. Mer wie hebt der nooit völ opoetdoan, op dat verschil! Bie oons kon iederèèn zoalig wodden, oet wat vun book he ok löäs! n Doomneer kwam toch ok mangs wa bie de pastoor der achterhen kieken, al gung dat wa n luk meer behods as vandaag an n dag. En ik veur mie löäw dat de oale pastoor, doe he nog better met t gaankwèèrk kon, ok wa ees op nen stillen oavend na n doomneer zien grote hoes hen is klabasterd, en ja, woorum ok nich! In dee zaken wassen wie ja nich zoa èèn-kennig!

Dat koj ok wa zeen an Mengeljuul, zak mer zeggen, doamoals de köster van de grefmeerde kèèrk (zoaas wie de Nederlands Hervormde kèèrk ja neumden). Juul kreeg t in n kop um na Amerika te goan, met vrouw en kinder, och ja, t was gen Amerika, mer Canada, mer dat loat hen. Mer Amerika en Canada, dat was toch t zölfde en toch nich t zölfde, zer de Roter es n moal, mer door bin wie nooit wies oet worden!

Non verdan dan met Juul! Et doerden mer n paar daag, noadaw dat heurd hadden, en der wör met man en macht veur Juul gadderd in t hele doarp, net of t angenömmen wèèrk was. En in èèn eerzezen haw viefhonderd mark biemekaar. Zoavöl geeld, wel har dat ooit biemekaar zeen, zedden de noabers, dee gadderd hadden. En doorum overledden zie met Juul en der wör beslötten dat zie der eerst nog n duchtig feestken van zollen hollen, want anders was der ja gen opkriegen an, an al dat geeld! En zoa is der n feestken kommen, en

der was foezel en gebroaden metworst en t hele doarp reuk na broadworst en alle keerls na foezel. Noa drie daag was t geeld op, en dan is t zingen doan! En mangs hej dan ok: leuge pöt, hellige köp, mer dat was hier nich t geval. Der wör effen plezierig weer opnij gadderd en Juul is nog met nen mooien buul vol vottrokken.

Mer ja, dat vottrekken, dat hef mie ok n kapittel op zichzölf west! Juul is deur de Gout met peerd en waag ovver de Lut na t spoor in Oldenzel henbracht, mer zie hebt zoa lang anholden in de Lut bie n hillig huusken, dat zie met n grötsten hoast nog net op tied an de baan konden wedden.

Hoo of et Juul en de zienen gung, door heb wie in de eerste vief joor niks van heurd, taal noch teken. Brilmans Frits zer, dat dee Indianers eer wa konden hebben opvretten, mer dat was onwieze foezelproat. Mer ja, heelmoal geröst waw der toch nich op, ampat. Fritsken har natuurlik tevöl Wild Westverhalen lèzen, in ziene wielde joren, doe het in Gelskèerken in n Kollenpot in t kraankenhoes lag, met ongemak an t bèèn - dat loat hen, mer dee Indianers, dat wassen toch gen besten, wat woj toch!

Mer op t lest is t gelukkig toch zoa wied kommen dat op nen goden monnen de bor deur t doarp gung met de bliede meer: Leu, der is nen brief van Juul bie de Gout kommen, met zonnen raren postzeggel derop!

Et was mer n oagenblik - vertöl later n Vasterd, en doe stunnen wie almoal, en wat net zoaas zie oet t woarme ber wassen kommen, bie de Gout op de del. Gerrad van de Gout zeg teggen Rotershèerm: Hier, lès doe em oons mer veur, doe wees der better beschèèd met. En door gung t hen. Hèerm met ziene zwoore bromstem:

Beste vrienden!

Wij hopen dat het U nog goed gaat, wij zijn tehans ook recht op schik, maar het heeft er wel wat van gehad, de eerste jaren zijn wij niet aan schrijven toegekomen, omreden wij het slim druk gehad hebben met alles. Wij zijn midden in de preerie terecht gekomen. De eerste winter was meer as slim en wij hebben een paar maand in de metershoge snee gezeten, en wij hebben vaak gedacht dat het zo niet verder kon, maar door Gods hulp en ook van een paar verre nabers, waarvan een uit de graafschap, zijn wij tot stand gekomen.

Wij denken nog vaak aan Uw allen in het oude dorp, en hopen dat het U allen goed gaat, en dat U nog in leven zijt. Ook de jongs van de Roter, die kunnen U der wel meer van vertellen, want zij zijn er geweest.

Met de groeten van allemaal van ons aan Uw allen en U vrienden. Juul en familie.

Doo de Roter kloor was wör et effen stil op de döästere del. En doe zeg Fritsken: Oost West, Loster best! En dat leug et nich, ditmoal!

*'Dee van oons gungen
blijwt oons toch bie'.*

IN DE HEL

*'Bie t trouwen is mangs
t geeld ne toogift, mangs
n mèensche'.*

Ze zint bèden meer as dikke zestig joor oet de tied en ere namen zint ok nich meer in umloop, want zie hebt keend noch krèèj noaloaten. En t is n good ding, dat Oons Lèwen Heer der gen keend an woagd hef, an zukke aolen!

Ik kan oe doorum t verhaal geröst vertellen, al is t dan nich van t plezerigste mèt. t Oale Harm was - ie könt t an n naam al heuren - nich oet dissen hook. Et was èèrgens oet de Frèèsche kant van Ovverijssel, loaw mer roezen: Steggerda, of doorumtoo.

n Good keerlken, mer n luk seempel. Et polderden hier en door bie de boeren, owveral woor wat te ezzeln en te klèjen veurvöl. Ziene haande stunnen stief en krom van n schuppenstel, den groten buttenploager, zoaas ze mangs oet dorighèèd zegt. En et sleup in ne oale keet, in t Veeld, zoas vroger Ovverdeenkeln neumd wör. Veurdats de Frèèschen dat kwammen koloniseren, zak mer zeggen, was t veeld ja ne onzoalige weuste.

Harm was tevrèè met zien lewwen, et kon bie de boeren vaak nen tuffel metetten, en met ne frissche proem wörkeldagens en twee borrels zundagens vreug et wieder niks van t lewwen. En t har zich veur n oalen dag nog nen mooien dōät biemekaar spoord: ne dikke doezend mark - Hollands geeld gaf t vroger bie oons ja hoast nich - mooi op t spoorbeuksken, in deftige Hollandsche guldens met agio.

Mer wat wil t geval, of better, t oongeluk? Net doe Harm der weer n paar gulden op t beusken wil loaten

bieschrieven zöt dat ne wervrouw, Hanna van de Wetboer, Wethanna, nee, Wethan, zedden de leu, want zie stun nich hoog in anzeen umdat t ne krèèj was, de slimste krèèj van t hele weenter. Zie was na op geeld gedoan en doe zie op t kanteurken van de baank efkes owwer Harm zienen krommen pokkel har loerd in t beuksken, was Harm zien lot beslist: zie palmde n eenfachen blood kort en good in. Zie kon ja na mooi kuiern en Harm har ja zien lewwen nog genne vrouw mooi teggen em heuren kuiern! Der wör bots op n stob trouwd, net asof ze wal in t veuren wèèrkt hadden en Harm mos de keet verloaten en kwam bie Han in t huusken op t nust.

De eerste tied gung dat 'huwelik' net zoaas t gung. Pochen kon t wal nich lien, mer nen halven vrèè is better as nen helen krieg, zeg de Pruus. Harm was n luk heurig, n luk bang. Mer Han regelde de zaken al vanof t eerste uur; ikke hier sloapen, op de opkamer, en doe kas mooi op de del liggen, door is t ok aajt mooi woarm.

Och, at t allèèn dat sloapen west was, dan was Harm der best tevrèè met west, want in zien plodderige ber op de del har he dan tenminste ne stie woor Han em met röst leut.

Han har der nen knecht bij, goodkoaper kon t nich, doezend mark brach he ok nog met, den döl, wat wis meer. Et leut eer in t eerst too dat zie nen goden koop har doan: tuffelschellen, voren, melken, stal strejen, hoalt howwen, et was mooi al veur Harm. Alles wat dagens op n klèèn spilleken veurvaalt, was veur Harm, en dat noadat he nen helen langen dag bie n boer har klèèjd!

Wel n hellig wief trouwt, krig de duvel in hoes, wodt der mangs zegd. Harm kreeg al gauw heimwee na ziene

keet, in t èènlöästige veeld, woor der genèèn teggen em kon bekken en roazen.

Harm vól met n dag meer of. En doe he ongemak an t bèèn kreeg en dat alverdan helliger wör, kwam he veur-good an t liggen, en al t wèèrk was weer veur Han.

Harm wör rap nen grötteren blod as he ooit west was want he kon zich allèèn nich redden en Han gaf em netzoavól verzoarging dat he nich doad gung.

Mangs zat Han, as der effen veziet of anspraak was, met n vergreld gezicht veur t fatsoen an t ber, mer anders zag Harm ziene wettige echtgenote mangs n helen dag nich. Èènmaal wör et t keerlken heelmaal over en leut et zich ontvallen: Dee ongelukkige doezend mark, hak dee mer nooit had! En as Han es van n treurig stèèrfgeval heurden, van ne jonge vrouw met klène kinder, dan zer de vèèg: Wat jammer, wat har oons Harm dat mooi wochten könd!

Mer de doad koomp nich aajt aj em der um vraagt! En zoa hebt dee bèden nog joren met mekaar in de hel lewd, want t keerlken was toader as t zölf wal wol. Dee doezend mark, har et door doamoals mer jenever veur koft!

'Geduld is liedens troast'.

IN MEMORIAM HERMAN ZILVERSMIT

*'Nich ees n graf wör
eer goond!'*

Non wik wat vertellen wat nich zoazeer oet de oale dōäs is, mer wak zölf heb belewd, in n lesten oorlog. Ik treu in 1943 op nen mooien monnen weer van Ollenzel op oons oale doarp opan, veurzichtig, want de Pruus en t gevoor loerden owveral. En ik har zoanet nog in Ollenzel de mof drok gengs zeen met et vordern van fietsen, want door dachten zee n oorlog teggen de Amerikaansche tanks nog met te winnen. Veur mien doon was ik bezunder vlug west, en ik kon eer der nog net tusschenhen snikken. Jong, wat leup dat oale fietsken doe mooi owwer n binnenpad, op Loster opan. Der was hoast gen mèensche te bekennen, trots et mooie weer, begriepelik, want aj n kop oet de grond stakken waj al in gevoor in dee daag. Mer wel zee ik op et lange stuk tusschen Loazien en n Betlem mie door oet de wieden te voet temeutkommen? Mie ducht hoast, door lop Herman Zilvermit! En joawal, he is et! Mie ducht, he gèèt net of t em zeer dot. Ik stap van de fiets en vroag: Monnen, Herman, wat dos doe hier? Herman was toch al nich zoa slim kuierachtig, mer non kon he t der hoast nich oetkriegen: Ik mot mie melden in Ollenzel!

Ik zeg metèèn: Jong, bis wa good, dan steurt ze die vot, na Polen of zoa, en dan zeew die misschien nooit weer! Mer Herman hōl vol dat he zich gung melden, anders gungen ze bie eer in t hoes àl daran.

Ik zeg teggen hem: Mer Herman, doe bis ja non vot oet t hoes; woorum zollen ze de andern dan wat doon? Zee weet bie oe toch nich anders dan das die meld hes! En non gees mooi met mie met, ik loat die hier èèrgens

onderduken, ik weet ne beste stie, door zit der meer, en door kan de eerste joren oe genne Pruus vinden, en eeuwig doert dissen oorlog ok nich, bies wies!

Dat kon ik met recht zeggen, ik har der al zat leu, kriegsgevangenen en piloten, votbracht dèèp èèrgens in n bos bie nen besten boer, den t nich um geeld dèè, mer um de gode zaak.

Mer met Herman was nich te proaten, et was net of em t verstaand was bevreuren. He streed zunder n woord verdan, richting Oldenzel, en ik gung al redenerend teggen em deur met de fiets an de haand, en ik mos onderwiel al oetkieken of der gen mofsche fietsendèèw ankwammen. Wie wassen de Pow allang veurbie en ik kuierden in t dolle vot, mer Herman heurde nich ees wat ik zer, löäw ik. Nen vrömden den t zeen har zol zegd hebben daw ruzie hadden, ik har Herman bie n aarm en schodden em mangs deur mekaar, en ik bekken en roasden, mer al umzeunst. Op t lest wassen wie na mienen zin àl te dicht bie Oldenzel, en ik heb mie umdrèèjd, en hoo of ik em verloaten heb en wak op t leste zegd heb, ik weet et nich meer, al zol mie t ok t lewwen kosten. Ik was glad en dal boeten miezölvén.

En non is Herman allang oet de tied, en al dee joren heb ik mie in mien geweten ploagd, dak doamoals dom heb doan. Ik har geweld mötten gebroeken, hek later vaak dacht. Ik har em - getugen wassen der ja toch nich bie - onverdachens in de beduzeling mötten houwen, net op t oagenblik dat wie bie den ziedweg wassen, woor ik em ja èèrgens onder har können brengen, bie de Schoapboer. Et is al noakaarten. Et is Herman zien oongeluk west, dat ik den dag mien verstaand nich good bie mekaar har. Et was van mie nich ees nen heldendaod west, allèèn mer efkes oetkieken en dan rap met de voest. Mer dat

is t em non net, nen goden inval mot ok op de rechte tied kommen.

En zoa heb ik n heel vrömd en onweerdig ofschèèd nömmen van ne oale noaberjong, in schrik en hellighèèd. Genèèn van de Zilversmits is in lewwen blevven.

Vrèndelikke leu, naa kindergek. Op Sunterkloasoavend droffen wie der as kinder altied in de kamer kommen, en dan wör der met peppernötten streujd.

En zukke leu mossen op ne duwelsche maneer de weerld oet, umdat der in de Pruus èèn keerlken dat in t gekkenhoes heurde de hele Deutsche Nation tut n gekkenhoes maakt har.

*'n Zoor blad en n mèènschen-
lewwen, dat wèèjt zoa vot....'*

HANNA, AS IK DOAD GOA.....

*'Ne harde woorhèèd
køj better zacht zeggen....'*

Dee van n Engelhof wassen wal n luk bezunder. Veural den oalen Jans, den kon net kuiern of e bie Oons Lèwen Heer op n schoat zat, zoa zeutkes en saankemeudig. En der is der genèèn ooit achterkømmen of Jans non wal zoa vrom was, en of he n luk theater spölden. Ja, den Engelhof, dat was ja n bezunder spil. Mölmansmèèster met ziene oale Saksen zer dat n hof oet dee tieden stamden, en dat kan al wa woor wedden, mer n hof was non n belmeundig spil en de leu derop wassen ok n luk be-

zunder, en of et ène non van n olderdom kwam, en t andere van de Saksen, of van n jenever dee de veuolders misschien hadden zöppen, door kon oe n geleerdsten schoolmèèster ok gen beschèèd op doen.

Mer et is n Engelhof net goan as nen oalen eek: èenmoal koomp et toch zoa wied dat de goonst der oet is. Et was n vervallen spil, en hoe zwoor et bezoalten was, dat zol oe n notaris in de stad wal hebben können zeggen, mer den høl zich mooi an de kookaant aj em der es met nen slimmen anlöp owwer wollen oetheuren.

Kort en good, Hanna, Jans ziene vrouw, lag op eer lest. Jans har doamoals Hanna as broed vothaald achter oet de Lut, ok van n groot spil - et schotten ja mer ène koo. Völ weurde hadden ze nooit had tehoap, mer genèèn wus of Jans eer nömnen har umdat he eer lien moch, of um dee ène koo meer!

Jans, dat was mie zonnen aparten! Beneumen dee he Hanna nooit. He plach nich te zeggen, zoaas andere getrouwde keerls, 'miene vrouw' of nog kötter, 'de vrouw', of, nòg weer kötter 'Hanna', of 'oons Hanna' of 'Han'. Nee, he nam, zoaas Brilmans Fritsken et zoa mooi zer: een luk afstand van de zaak. He zer: Dat wicht van de Rèèsboer door ginder oet de Lut, wat bie oons introuwd is en wat de kinder eer moder is.

Mer non was t dan zoawied met eer, de grote lewwensrèès was hoast volbracht. t Wèèrk was der al nen helen tied ofwest. Zie har al nen zet in t ber leggen, en wol nich ees opstoan doe der s nachens wat in n stal te doen was. Zie har der absloet nich veur oet t ber wild, en doe was Jans veur t eerste moal dat de leu et heurd hadden hellig wodden.

Mer non was t zoawied, zie har ere gerechtighèèd had, en lag door hoast veur effenvöl hen, al n dag of wat. Zie

was nog best bie eer verstaand, mer ie konnen zeen dat et met eer stöädig minder wör.

Jans zat bie t ber en keek ovver de wèden dee der dit veurjoor zoa wellig bielaggen. Jans har ziene zoargen, want der was nog niks maakt, en n lengstlevvenden kreeg in de tieden (et was nog lang veur de wieziging van t èèrfrecht van 17 februari 1923) nog nich vanzölfs - krachtens de wet, neumt n notaris dat ja - n keendspossie oet de noaloatenschop.

Door dach Jans al nen helen tied an en doe kwam t op t lest met nen dèpen zocht deroet: Hanna, zer e, as ik doadgoa is alles veur die!

Hanna begreep et, en zer doe: t Is al good, Jans, ik zal t wa op die maken, loat n notaris mer kommen!

*'Ie möt zoargen veur n dag
den aj nich meer belewt!'*

WAT NEN BOK!

*'Fatsoen en staand
jaagt nich aajt in ène koetsel!'*

Bie de hogen zint de leu niks better as bie de klène leu al drèègt ze n kop ok nog zoa in n nak en al kuiert ze ok nog zoa hoog achter oet n hals.

Door hef dat wicht van - mer nee, ik neum gen namen, mer et is later in Lönneker trouwd, mer loak door mer nich wieder op ingoan (net as Fritsken zer, doe de richter em owwer t ströäpen wol verheuren) en loaw dat

wicht der boeten loaten! Et dèènden dan bie nen groten heer in de stad, met dik geeld en doorbie riek trouwd, en he har alles wat he in t hoes har ofwa heel oald of heel nij, al noagelang et as zoadöänig et meest weerde har. Ziene vrouw was meer as good, - zie mos t op dat stuk van zaken ok veur em mèt good maken, wör der mangs zegd. Zie was zacht, der zat n tienmaal better bestoan in eer as in em. Zie zoargde ok good veur de maagden en de knecht, en dat koj in dee daag ampat nich van alle rieke man zeggen.

Et spit mie dak dat ok nich van n oalen kan zeggen, mer dat was nen greutschen, èènpestig en slim hoo-verigen michel. Wat leu zedden dat he ziene vrouw netzoavöl rekkende as in t oale testamèènt, en dat was dan bedreufd wenig. Mer ja, dat kwam in vroger daag wa meer veur! As der vezeit kwam, en der wassen gen vrolleu bie, dan drof ziene vrouw allèinig mer in de kamer te kommen um gondag te zeggen en dan mos ze rap weer na de kökken! En as de maagden es nen dag nich in wassen, dan was et s weenters grienig koald in de grote kökken met ere witmarmereen vloer. Stokkerd drof der dan ja nich wodden, dat was ja zujn geeld!

Doe de vrouw op nen koalen januaridag es n luk bie de vezeit in de kamer bleef teuwen, zer n heer opees: Wel, Tine, zijt gij nog hier? Ik waande U kokende!

Doormet wol den buul zien vrouw dan te verstoan gewen dat zie nederig in de kökken heurde as der volk was!

Denzölfden groten heer mot es n moal op rèès west hebben, heelmoal na Rome, na n paus, want zuk soort is vaak naa fien, want zie wilt ere oondögde met fienig-hèèd weer biepleistern.

Ziene vrouw drof met, en dat was ja ne hele eer veur

eer! Mer t was em nich begunnen um ziene vrouw eer te bewiezen, mer he har dr èèn nōädig um ziene zwore koffers te drègen, want he har t ja n luk an t hert, en ie könt slecht op zunne wiede rèès nen knecht metnemen, want den was ja voort met dee vrömde talen verlègen. En ne secretaresse, och, dat was doamoals ja nog nich oetvunnen, dat was gerief veur de heren van later tieden, doo de vrolleu meer kaans kregen um wat te leren.

Non möj wetten dat et rèzen an t èènd van de veurige eeuw lang nich zoa gerieflik was as rechtervoort. In dee tied verkof de KLM ja nog gen tikkers en zoa mos t wa op t spoor opan, aj rèzen wollen ovver laand. En der wassen mer bitter wenig deurgoande treinen.

Mer door non nich van (zoaas de jong zer doe zien vaar em ne loag op de but wol doon umdat de jong bie de bemèèster ne verzoppene kat an de deur har hangen). Oonze rèzigers stoat op n terugweg tusschen al dat vrömd volk op n perron in Milaan, want door mos ie overstappen in n trein na Bazel. Oonzen heer, nen zwoeren hudigen keerl, drok en wosselt zich in ne eerste klas coupé. Mer ziene aarme vrouw, met ere bèden zwore koffers, krig gen kaans um zich deur t gedreng te plogen, en et gèèt zoaas et gèèt, n trein daampt vot en t aarme mènsche kan tut n andern dag wochen op deurgoande verbinding. n Heer rèèst in Bazel bots verdan, op t hoes opan, en s anderdagens zit he as stroawerman mooi in zienen kamerjas bie n heerd. Vettig uur later koomp de vrouw der ok ansleppen, doadmeu. He stèet nich ees op oet zienen stoel, as zie de kamer inkoop, en scheeldt eer metèèn t gat vol, dat ze nich better har oppast.

Kiek, zukke bèèst haj mangs onder de grote leu, woor-

veur wie dan in oonze onnözzelhèèd ok nog de kips veur ofnammen!

*'Wel ziene vrouw nich eert,
is n trouwreenk nich weerd!'*

WAT ZE ZEGT OWWER VROLLEU:

As ne vrouw nich heuren wil, is der gen ropen aan.
Dat ruunt op, zer de boer, en doe smheet he t wief oet t ber.

Ne lange vrouw is ne ledder in t hoes.

Vrouwleu en muuze zint ondeers in de huuze.

Zoalang nen keerl nog um de put kan kroepen is he nog ne vrouw weerd.

Op ne vrolleuveziet verteelt n geetlink an de krèèj hoo zwart of de èèkster is.

Ie hebt der mooi an-onthoald an (an de vrolleu)

Vrolleu könt oe oetlachen, mer ok anlachen.

As n wicht nen vrijer hef, zeenk het, en at t der gen hef bidt het.

Ne vrouw is mangs n groot gerief en mangs ne grote last.

Wel döchtters hef mot aajt veur schèper spöllen.

Ne rieke vrouw, t is wa wat weerd, brèenk nen hoap assche an n heerd.

t Is met vrolleu net as met paddensteul: ie hebt nen goden, of ie goat der kapot an!

Ne vrouw kan met n scholdook meer oetdrègen as n keerl met peerd en ploog kan verdénen.

Teggen n schoap vaalt nich te kötteln, en teggen n wief vaalt nich te prötteln.

Noad dot oale wiew drawen.

Ne vrouw in n trouw kan n man vèker verbetertern as de man de vrouw.

Zachtighèèd is t sterkste woapen van de vrouw.

Vrolleu goat na de kèèrk um wat te zeen, maanleu um wat te heuren.

Vrolleu zint net as n bleenden dèèrm: aj ze hebt is t good, mer aj ze nich hebt wilt t der ok wa um!

Ie hoowt de vrouw ja gen geliek te gewwen, aj eer n willen mer doot.

Eerst wil men de vrouw lèwer veur n proonk, later veur t wèèrk.

*Ie könt der van nemmen waj wilt,
want t is mer maanleuproat.*

N LÖGGENBUUL

*Aj vals geeld oetgewt,
Koomp t oe vaak terug in de knip*

Ok et klène kwoad straft mangs zienen mèèster!

Och, aj t good bekekken was t ok nich ees gen kwoad, wat Jans van Schoonzien mangs oetvrat. Et wassen allèèn mer strek, grappige strek. Mer mangs kreeg he ziene ègen strek weer zölf op de hoed. He hef mangs heel wat leu wat wies maakt, mer of en too kreeg he t spit weerum. Et was in n eersten weerldoorlog, en n braand was slim beteun veur dee wel nich van egen hoalt konnen stokkern of de weg nich wussen in ander-

man zienen bos. En umdat der aajt nog völ leu eerlik en dom zint, zer de Wegter, hadden heel wat leu verlet um braand.

Jans kreeg t op nen gudderigen hêèrfstdag ok es weer n betken in n kop - et was net of nen ondöggenden geest em weer wat inflosterd har. Ja, zeg Jans in zien café an n paar klaanten, ik löäw, mer wis weten doo ik t nich, dat der weer kollen zint kommen met n tram.

Et was mer n oagenblik of t hele doarp wus wat Jans zegd har, en wel was der nich gedoan op kollen! Ow-weral zag ie leu lopen met ne trekkoor of ne geleende schoefkoor, en ze höllen et in de wer op n tram opan. Mer de eersten kwammen al gauw vergeld weer terug met de leuge koor. Mer doe et geloop na n tram anhöl, bedach Spengelmansfrans, den veur de 'drietsiebuutstrie' van de eierkollen en n taarf te zoargen har, dat he nog nen halven waggon braand op t ziedspoor har stoan. Door zol he de leu toch met können grieveen, et was toch wa na sneu as he ze almoal met leuge haand na hoes hen mos sturen! Frans was mie der zonnen, möj weten, den de leu nich gern wat of moch zeggen. Kort en good, dee kwammen, kregen der wat, en better nen halven zak as nen leugen dop, zak mer zeggen.

Op t lest dach Jans, den n helen middag dat geschoev en getrek har anzeen, dat der misschien toch wa wat van an moch wedden, want et leut em net too of de leu wa wat hadden kreggen. Veur alle gewissighèèd dot he ok t böäs an en gèèt ok met de trekkoor dr opof. Ja, zeg em der nog èèn onderweggens, der zint der wat, mer doe mos anmaken! Mer Jans kwam der net achterdaal, he drof nog net tokieken hoo n lesten nog n betken in n zak kreeg, mer n paar batsen vol.

Verdomd, zeg Jans, hellig, de peerde dee n haver ver-

dèènt kriegt em nich! En zoa kon he mooi met n leugen zak op t hoes opan totken.

Ja, Jans har mangs last van wat geleerde leu 'fantasie' neumt. Wieleu zedden gewoon van 'lègen', mer ja, wie wassen ja ok nich zoa beschaafd.

Mer vaak koj der best um lachen, um Jans ziene strek. As he onder n eersten weerldoorlog es n moal efkes stil owwer n poal west was, na Ochtrup of de Grenau, dan brach he aajt kraanten met. En dan haw vaak nen mooien oavend, as Jans op ziene wies oet de kraanten veurlöäs. He maken der van alles van. He hef t op n beschutentoeten lezzen, zoa neumden de leu dat fantaseren. In n lesten oorlog hef he es n moal veurlezzen: De beschutenspringers van de allegeleerden zijn gisteren in de Karpetten afgesprongen bij duizenden en zijn opgerukt naar Lodz en Pots en Smots.

Mer Jans kreeg vaak zien vet terug. Der is bie oons ja ne sprök dee zeg: Haten mag nich, mer weerdoon wa! Non haten der Jans wa genèèn, mer weerdoon was n mooi tiedverdrief! Op nen goden dag was der owveral bie oons n klèèn plodderig brèèfken annplakt:

Hedenmiddag na vijf uur
den borrel voor vijf cent
bij Den Schoen.
Zegd het voort!

Jans keek wa n betken vrömd op, doe em zoa onverdachsens de zaal volleup. He wör der drok met, mer doe he met n eersten klaant mos ofrekkenen har he t gaw begreppen. He mos t zich den oavend wa loaten geval-

len, den nijen lègen pries! Want n paar van ziene steul
deur de roeten, dat brach ja nog völ meer schaa!

*Wel met de woorhèèd spölt,
met den spölt de woorhèèd ok mangs!*

OTTO PIETSIUS

*Et baat wenig aj lezzen könt,
aj nich verstoat waj lest.*

Wie hebt es n moal zonnen doomneer had, nee, ik
mèèn Schaefer der nich met, mer lang doorveur, nen
man woor aj voort kunnig met wassen. He hölp ieder-
èèn met road en doad (och, dat was zien vak ok ja) en
doe de oale pastoor hoo lenger hoo meer èènkenniger en
doaver wör gungen der s oavends in n döästern ver-
schèden na de grefmeerde pasterej um road veur dit of
dat. Allèèn biecht heuren, door har he op de doomneers-
school nich veur leerd. Mer door haw ja ok zoazeer gen
verlet um, want wel door non nog drok op was, den kon
ja juist bie oonzen oalen pastoor ja best terecht, non
he ja zoa doaf was as nen pot. Zölfs heelmoal oet de
stad kwammen der mangs wat bie de oale pastoor ere
zujn vertellen in t hoalten kestken. En as ze em nen
helen zwoeren straank ondögde veur de nös legd hadden,
dan zer he: Goed, heel goed! En door was dan n boord
met of, en möjjer kon t ja nich!
n Doomneer har onwies völ beuk, Latiensche en Duut-
sche en Hollandsche. En Loormans mèèster en Kroezen-

willemken en andern leenden der vaak zat wat van, mer der wassen ok verschèden dee em de beuk nooit weerbrachen.

Op nen goden dag zöt de vrouw van n doomneer bie t kloormaken van de studeerkamer dat de riegen beuk al kötter wödden, net as de riegen bèès in n stal van nen boer den gengs is zich van t èèrf of te zoepen. En doe was t lenen doan! Der wör efkes met n doomneer owwerlegd en doe mossen der moatregelen nömmen wödden. Wat zol n doomneer ok anders, he begreep wa dat de vrouw t spil bie mekaar wol hollen. En dat doot vrolleu ja mangs better as maanleu.

De vrouw zer: Je moet er maar wat op vinden. Maar je mag de mensen in het dorp niet voor het hoofd stoten, en de goeden mogen het niet met de kwaden ontgelden! Doe n doomneer der lang zat owwer noa har prakkezeerd wus he t opees. Et heugden em oet zienen studententied, doe har he es bie nen professor ne mooie Latiensche sprök op de beukenkast zeen stoan. En n doomneer gung hen en schreef op n briefken:

Otto Pietsius en Venningsdorus
ett heemkes achter Eemaus

Non möj weten dat dat Latien is, en dat betekent zoavöl asdat ie better na n weenkel könt goan, aj beuk wilt hebben.

(Opmèèrking van n oetgevver: hier verzöt zich n schriever: et is wa Latien, en de betekenis van de sprök is ok wa good, mer n doomneer den hef schrevven;

<p>Ite potius ad venditores et emite apud eos!</p>
--

Ie hadden et oe ok wa begriepen könt dat dee sprök nich good was overschreven, want wel et der non heemkes! Zoa gek is Venningsdorus nich!

Den bössel van de jong van n doomneer lag aajt bie n Vasterd en zoa har he leerd nen beitel n luk vast te hollen. Zien vaar leut em mooi dee sprök in t ekenhoalt van n kop van de beukenkast oetstekken.

En doe der dan n eersten verkeerden broder weer kwam um wat te lenen zer n doomneer: Ja, beste man, het gaat niet meer. Hier heb ik een papiertje, daar staat die spreuk op de kast op, die is van mijn vrouw. En ga nu maar eens naar jouw pastoor, die kan je wel vertellen wat er precies op staat.

Den ofgezegden lener gung sliepstettens weer vot, naa nejsgerig, dat wa, mer he was toch wa zoa klook um nich na de pastoor hen te goan. Eènmoal zich loaten oetlachen is genoeg, mot Brilmans Fritsken zegd hebben. Och, non wie et toch over de geleerdhèèd hebt! Dee zat der bie oons ja nich zoa dèèp in. n Paar mèèsters haw ja wa, en n paar jongs dee der halfweg veur leerd hadden, en dat was t em zoawat al. Fritsken zer aajt: De wieshèèd zit em nich in de dikke beuk, mer in t hypothekenbook, hier kommen wir soesammen!

Mer allèèn den Wengelhèèrm, den heurden wa bie de introlektorelen, al zer he t zölf, en ègen room steenkt. Mer wat woor is, is woor: van t meeste wus he meer as gewoon an too, en den binnenvetter har ok ne hele mas brieve en beuk met oelenköp, nog oet et kloaster van de Glaan. Mer Hèèrm kuierden der nooit over.

Allèèn hef he zich èènmoal verspròkken, bie nen specialist in de stad. Den har em onderzocht en em zegd dat he n zweerken in de maag har. En hier, zeg n dokter, hebt U een recept, want we willen het voorlopig zonder operatie proberen.

Ja, zeg Hèèrm, doe he t breekken bekekken har, ik wil mer zeggen, ik heb door vroger ok es wat owwer lezzen, owwer maagzweer en zoadöänig, en non wok oe es vroagen, ik weet nog n oald recept, en zok non ok gen ofkoxsel van timioan met n luk honnig können nemmen, met dan of en too nen opgezetten van zwatte bèzen der tusschendeur, as t nich anders wil?

Ja, mijn beste man, mot n dokter lachend zegd hebben, iedere tijd heeft haar eigen recepten. Driehonderd jaar geleden was dat nog niet zo gek, en het is misschien jammer voor U dat we nu een heel stuk verder zijn, maar als ik U was zou ik me toch liever aan het nieuwe houden.

*Met geleerdhèèd köj nich döschen,
wa met kluppels!*

BATS ZIENE BRUG

*Met de tong in n knup
is t lastig prèken.*

Wegmanslèèr zoaliger, wat n wies en verstèèndig mènsche was, zer mangs dat de leu kuiert noadat ze verstaand hebt. Heelmoal woor is dat nich, want wat leu

met n andèènik verstaand hebt nich t minste verstaand van kuieren. Door has doe den Wolmansbats. Den har ze ja good op de rieg en he was oe geern en gaw te klook of. Mer aj em heurden reewschen zoj zeggen dat he gen vief kon tellen. He har nen voerkoarf vol weurde nöädig um oe n paar weurde te können zeggen: he dee de weg in vief veerdel, zoa neumt ze zuk gekuier mangs. Ja, zer Bats dan, wik mer zeggen, zak mer zeggen, non mos toch es efkes heuren: doe wees ja, dat Siena van de Flessler, dat bie n dokter dèènt, wik mer zeggen, zak mer zeggen, en dat hef ja ne jong oet Gilhoes, dee jong hef ja n moal bie oons in n toort zetten umdat ze zich verzeen hadden en em veur Gerrad van de Kresser hadden anzeen, wik mer zeggen, zak mer zeggen, den hadden de kemmiez en de auseren ja allang op n kiekerd, mos wetten, wik mer zeggen, non ja, mer woch es effen, non pas er op, de jong zien vaar hef ok es n moal met dee peerkeerls van Mulder en ten Doeschoat na Ruslaand hen west, hen peer halen, zak mer zeggen, met den van de Valler, wik mer zeggen, zak mer zeggen, den roaden, zunnan vossigen, zak mer zeggen, en dee van de Valler, dat wees toch wa, dee hebt almoal wat van t mengel had, zaw mer zeggen, en ik heb der es n moal met te doon had, wees, met den Gerrad van de Valler, as t ware, zak mer zeggen, doe har he bie oons n vul koft, wik mer zeggen, en doe he met dat vul op t hoes opan deu is he der mooi met in de Deenkel kömmen wik mer zeggen, zak mer zeggen, en dat vul is em zoa-wat verzöppen, en he derbie, as t ware, zak mer zeggen, en he kwam der later mesnat weer met bie oons anzetten, wik mer zeggen, en he wol der revaansie van halen, et zol em an t vul leggen hebben, zak mer zeggen, en nich an n foezel, wik mer zeggen, en dat wicht van de Flessler dan lig non in de stad in t kraankenhoes, noa

at ze zegt, wik mer zeggen, zak mer zeggen, want et mot in de Grenau na nen ongeleerden krudendokter henwest hebben, veur de maag, en den dokter, wik mer zeggen, mot em as t ware verkeerde kruden metdoan hebben, en dat zint de dokters in de stad non an t oetzeuken, mos wetten, want dee wilt den krudendokter der wal op, zak mer zeggen.

Dat was ne lange roondrèès en ne kotte metwost, wik mer zeggen, zak mer zeggen, dat verhaal van Bats!

Mer non möj nog heuren, hoo of Bats an zienen èènd is kommen:

Bats non har de haan der nich zoa krang anzitten as de tong, en zoa kon he wa meer as èèn ambacht, en was he bie gebrek an echte vakleu bie oons in t doarp onder meer mangs ok loadgèter, at t zoa gevöl. En zoa stun he es n moal bie Blokhof an t schap te vertellen - mer et is zien leste vertelsel west, umdat em n oam der halfweg voor good bie is oetgoan:

Ja, zeg Bats, ik stun bie de pastoor op de veranda, wik mer zeggen, zak mer zeggen, door was ne lekkasie, wees. Ik kiek derno, as t ware, och nee, hoo was t em ok weer? ik zin n droad kwiet, zak mer zeggen. Non good dan, vief kotten en vief langen, ik stun door, zak mer zeggen. Ik har miene brug net op, en de pastoor, mer how efkes, ik har miene brug toch nog nich op, wik mer zeggen, en doe zeg mie de pastoor, Bats, zeg he, wik mer zeggen, mer nee, non weet ik t wis, ik har miene brug wa op, dat hak, en de pastoor zeg, Bats, zeg he-en bom, door lag Bats, en wie verscheuten al van kleur, want der was gennen Bats meer en wie bint der nooit achterkømmen of he ziene brug non op har kreggen of nich.....

*Stèèrven gèèt gawwer
as geboren wodden...*

NON AW T TOCH OWWER DE DOAD HEBT:

De doad is nen gloeperd, krig elk bie n poeperd!
 n Klooksten dokter kan de doad nich an de proat hollen.
 De doad koomp allèèn as t em oetkoomp.
 Zoalng as der lewwen is op de weerld, blif de doad.
 n Doadgrawer hef vast wèèrk in de vrije natuur.
 De doad maakt gen stèèfkinner.
 n Lesten jas den ze oe antrekt, door zit gennen tuk in!

En dan nog zuk zeggen:

He lop op de leste zollen.
 He hef de schup metbracht (wodt zegd van nen oalen
 geestliken den nog èèrgens nej beneumd is).
 He hef t deroet dreunken.
 He hef t dertoo doan.
 He is um de kleenk goan.
 He heurt n koekoek nich meer.
 He dot de piep dicht.
 He hef t an de langbèèn(de).
 He hef t köpken (kummeken) umdrèèjd.
 Doadgoan is niks, mer dee kössing!
 In t hoalten vat en n linnen zak!

*le hoowt em gen bod te doon,
 he koomp vanzölf.*

NEN HOMOÖPATHISCHEN BORREL

*'t Is völ wunnen aj ne grote krenkte
met de klène könt verdrieven.'*

Jammer, n rechten naam kaank slecht neumen, en door-um neum ik em hier mer Willem van de Dösscheboer, umdat alle boeren hier bie oons ja op tied en plaats dösschet. Willem, zak mer zeggen, was n betken laat trouwd, mer met n best mèensche, dat em good in t spoor wus te hollen, en dat mos ok wa! Want he har heel zien vrijgezellenbestoan nen besten klaant van Vief-hoes en Schiedam west. Mer seends zien trouwen wol n körk völ better op de flessche blieven.

Mer of en too wör Willem dat geheelontholderslevven wat te zwoor, en dan kneep he der stil tusschenoet. As he der dan weer was, was t laat en vroom tegelijk.

Mer Diena wus em op t lest zoawied te kriegen dat he n borrel heelmoal ofzer, al was em dat ne verdrètelijke zaak. Mer he was nen keerl den zich good an zien woord hól, dat mot zegd wodden.

Mer op n doer völ em et offer toch te zwoor en he dach, wie hebt nen deurnetten pastoor hier in t Veeld, den zien vaar hef ja ok in draank en wien rèèsd, en den begrip miene problemen wa, door wik es n moal kuiern. En non road es wat mie dat pasteurken zegd hef!

Ja, zer t, jong, doe en Diena, ie hebt albèèr geliek, en doorum is t zonne lastige zaak! Kiek es an, doe hes geliek, noa zoavöl joren janever is die de lewwer der noa stoan goan, na n alkohol. En Diena hef ok geliek, want doe mos gennen borrel nemmen an t schap, want dan wodt t ne litanej zunder èènd.

Mer ik weet wa ne geneeswieze veur diene krenkte: de homoöpathie. Dat doot wat dokters in de Prusus ok:

ne kwoal bestrieden met dezölfde kwoal, mer dan in t klèèn. Ik kan t die nich better oetduden, want ik zin de pastoor van de Os nich. Mer kot en good: as t dan zoawied is das dechs das absloet nich zonder nen borrel kas, dan mos mer bie mie kommen, al is t ok millen in n nacht. Mer verstoa mie good, doe mos bie MIE kommen, en doe blifs mie oet de hèèrbèèrg, dat mos mie lowwen!

Willem streed weer op t hoes opan, en dach onderweg nog noa ovver den vrömden road van de pastoor. Et doeren nich lang en door haj t, et wör em te zwoor! He piel vot, na de pastoor! Mer wat wis door toch, har Diena em nog vrogd. Och, har he zegd, de pastoor hef wat ongemak in n hof, met dee neje böämkes, en door wow ovver kuieren.

Zoa, Willem, zeg t pasteurken, is t non zowied?

Non pas es op! Doe wis hebben dak die helpen zal, mer doe mos mie ok helpen. Kiek es, dee homoöpatische methode zit raar in mekaar. Mer tehoap krieg wie t wa kloor. Doe mos veur mie nen helen veurnamen brief votbrenge, den mot na n bisschop hen. As doe mie den heugstpersoonlik in de bus dos, dan kas van mie opslag nen groten borrel krieggen, nen dubbelen, mer dan mos mie op erenwoord lowwen das nich èèrgens onderweg weer anhols!

En zoa kreeg Willem nen dubbelen borrel, grote leus moat, en zonder sokker, en wil doornoa met den gewichtigen brief na de brevenbus hendraven.

Mer de pastoor zeg: How es efkes, zoa gèèt dat nich good, dat is gen kaant wèèrk, want wie kriegt Diena op t rabat! En metéén drukt he Willem et grote stèèmpel van de parochie in de haand.

Willem begrip door niks van en vrog: Mer pastoor, wat mot dat non?

t Pasteurken zeg: Kiek es an, dat is veur Diena, dat is n alibi, as wees wat dat is. Doe steenks ja na draank, en as dan zoa meer in hoes koomps, dan gif t wat. Non kas ja zeggen das bie mie west bis en dat kas bewiezen ok. En at t die dan nich löäwen wil, les t stèmpel zeen, en dan kan t ja bie mie na de woorhèèd vroagen!
Mer woag mie non nich, das onderweg nog èèrgens an-gèès, dan hes dienen lesten homoöpathischen borrel had!

*n Betken is medicien,
te vól is venien!*

TAALLES

*De leu kuiert net as ze zint,
mer ze zint toch mangs anders as ze kuiert.....*

Door is niks an te doktern: as oe besvaar en oe vaar en n hemmel mag wetten hoovól oet oe familie school-mèèster west zint, dan hej dat zólf ok in t blood zitten! Et zit derin, net as t keuken in t ei, en t ei in de hen, en t mot, net as te keuken en as t ei, der op tied en plaats weer oet!

Doorum wil ik et non es hebben ovver oonze taal, of, um n ander woord te gebroeken, oonze sproak, of, um net te proaten as dr. Arnold Rakers zoaliger noagedachtenis, oonze modersproak - net waj wilt, et is alles netlees!

In oons döärpken dèèw veur vieftig joor plat, en dat

doow vandaag an n dag nog (min of meer) en dat wodt in n heel groot deel van Oost-Nederland en Noord-West-Duutslaand ok nog doan, trots radio, kraanten en veural tv.....

Dat plat kuiern is niks bezunders, tenminste NON nog nich. Mer et kan anders wodden, as de jonge leu der nich meer an wilt! Mer loaw t door mer nich ovver hebben - zoaas n gawdèëf teggen n richter zer.

In et plat van oons doarp zat, zoa vlak an n poal natuurlik nen aparten Pruusschen slag in! Weurde zint ja tol-vrij en wèèjt net as sneevlokken ovvern poal, en leu van oons dee an de ginner kaant van de grèèns wèèrkten nammen ok Duutsche weurde met. En de Grenau lag ja vøl kötter bie oons as de stad of Oldenzel, en der wèèrkten vroger ja honderden leu van oons bie van Delden in de Grenau.

De sproak is ne bekliffelike zaak, hef Brilmans Fritsken es n moal zegd, en dat har zölf deur zien jorenlange verblief in n Kollenpot heel wat Duutsche weurde opdoan. En dan hebt der in vroger tieden, lang ledden, heel wat leu wèèrkt nog dèper in Duutslaand, in de Bergstrasse, woor n boer oet oons doarp met peerd en waag hengung na de iezersmelterijen, en zoa kwam van t èèn t ander en bleven der vøl leu van oons lang in de Prusus hangen um wat te verdènen.

En dan wassen der ok wa leu dee nooit in de Prusus hadden ezzeld, mer toch of en too geern n Duuts woord leuten vallen, mie ducht, oet n soort greutsighèèd. Want in dee daag, veural noa 1890, keek mennigèèn hoog teggen Duutslaand op want door gung ja alles in vollen swoonk, en de nationalistische propaganda dee door bedrevven wör, och, dee har bie oons ok mennigèèn n betken anstökken!

Hoo vaak wör der bie oons inplaats van 'en' nich 'on'

zegd, wat dan netzoa kleunk as dat 'on' dat ze in t Meunsterlaand gebroekt. 'Etwas' wör der ok vaak genoeg zegd en wat leu zedden n èenkel moal inplaats van 'politie' 'polsei'. Mer dat kleunk oons wa heel door in de oren, want de sabeldrègers bie oons wassen ja heel wat genuudliker as ere Duutsche collegas. Dee mossen ja wa strabaant wedden, of ze wollen of nich.

Ik heb aajt n indruk had dat de leu oet de böärgerej in ere sproak der n luk Duuts deurdèden um ere berèesdhèèd te loaten zeen, of ègenlik heuren. Et leut ja zoa grootsmechtig! Rechtervoort zoj zun verschiensel 'statussymbool' neumen! Mien ègen oom kuierde mangs van n seddelken of nen schien den he van de ausheren har kreggen. Dat wol dan zeggen dat he n breekfen of ne verkloring van de Duutsche kemmieze har kreggen. En wie proatten, aw t over de Grenau hadden tenminste, mangs van n sog en n baanhof, en de baan en de schienen en dat was dan n trein en t station en de spoorlien en de rails. Wie konnen met oonzen pingeltram ja ok zoa mooi de Pruus in, eerst na de Grenau, en dan overstappen op Pingelanton, et tremmeken dat leup ja van de Grenau over Gilhoes en Bèentem na Nodhoorn, de hele groafschoep deur, tut Kooverden in Drente!

Der was over den Anton n mooi riemken:

Bello, Bello, tuut,
 veur na baanhof Zuud,
 Mer veur men nich te wied!
 Dan zin wie Bello kwiet!

Non weer terug na de taalles!

Dee ausheren, dat was n raad woord! Mien vaar zer, en door har he ducht mie wa geliek an, dat dat ne verbasering was van 'Aufseher' of, aj wilt 'Grenzaufseher'. Non nog over n import van Duutsche weurde. Aj tevoot

de grèens overgingen bie de Glaan, dan koj bie Barink voort over n poal metèen n snepsken nemmen in zien weertshoes, wat dan betekenden daj n börrelken bestöllèn in zien café. Mer aw an de andere kaant van de grèens wassen, kuierden wie meestal van snepsken en weertshoes, net as de leu door, dee ja zoawt etzölfde plat proatten as wie - en aw dan weer in t hoes wassen, dan kuierden wie vaak ok nog van snaps en weertshoes. Och, zoa zal et overval wa langs grèenzen goan, woor leu gemuudlik met mekaar umgoat. Mer dan is der meest ène taal dee de overhaand hef - en dat was dan bie oons an de grèens et Duuts. En zoa zal dat, aj an de Vloams-Fransche taalgrèens komt, wa et Frans wessen.. As wie de Grenau ingungen um wat te koapen, dan was wie nich in nen weenkel, mer in n gescheft, en as et jufferken achter de teunbaank zeggen wol dat et dit of dat nich har dan zer et: Dat fuur wie ja gaar nich. En dat was veur oons etzölfde as wanneer et zegd har dat et dat nich meer in veurroad har. Et platduuts en t oonze maken veur oons gen verschil, en wie reurden et mangs mooi deur mekaar, aw völ an de owwerkaant wassen, vroger. Non is dat wat minder wodden, veural radio en tv maakt dat et grèensplat verlös an de bède officiële talen.

Duutsche weurde haw vroger völ meer as non. Vaak wör der zegd van ne 'heebamsche', en dat was dan in oons bloodègen plat ne 'wiesmoor', en vandaag an n dag zeg heel Loster in t plat van... vroedvrouw. En aj vroger ne hele of halve 'pol' ophadden met 'snaps' of 'foezel', dan waj 'don', wat 'dik' betekent. En oalerwetsche leu kuierden in miene leppeltied nog vaak van t masschien, dat was dan t fornuus. Non wodt dat nog völ zegd in t Meunsterlaand. Et is ja n door woord: zie bedoelt dermet: ne mesien um met te kokken. Mer ja, aj der good

owwer noadènkst was t nich heelmoal zoa gek, want zun fornuus was in de tieden van t losse schaddenvuier n heel technisch ding!

Non aw t toch ovver Duutsche weurde hebt, mok oe toch effen waarschouwen. Der bint heel wat weurde dee wie veur Duuts anzeet, dee toch echt Twents zint mer an oonze kaant van n poal oet n umloop bint kommen, en vanoet t Meunsterlaand hier weer henwèèjd bint. Ze bint repatrieerd, köj zeggen! Beveurbeeld 'boal' of 'bol', net hoo aj t oetsprekken wilt. Dat betekent 'gaw' of 'spoedig' - en in t Hoogduuts is et 'bald'. Dat woord gaf et vroger ok hier in Twente, mer et is hier stöärven. Owwer n poal is et blevven, et har in t Duutsche plat ja anhold an t hoogduutsche 'bald', en et wör in miene jonge joren weer of en too broekt deur wat leu hier, mer zie zaggen et vaak zölf veur Duuts an, as ze der weer noadachten. Och, ok van oonze kaant wèèjde der mangs n woord owwer n poal. 'Fietse' beveurbeeld. Nog vandaag an n dag stèèt in de Duutsche kraanten langs oonze grèèns in klène berichtkes et woord 'Fietze', as ze zun bericht es n luk huselik wilt opdènen. As zunnan man op de fiets n slim oongeluk krig, wodt oons woord nich gebroekt! En wie in t doarp kuiert mangs, aw n luk grappig of gemüüdlik wilt wedden, nich van fiets, mer van 'rad'.

Ja, dee sproak, door zit wat in! As wie as kinder 'Hollands dèden' - Hooghollands, zedden ze ok mangs - dan gung dat vaak nich zoa heel zuver, der leup nen platten slag deur, en nen echten Hollander har vaak oons 'Nederlands' nich ees heelmoal können verstoan, zoa eigenheims was et!

Wat wus ja nen Hollander van 'rechtervoort' en 'mangs' en 'verdan' en 'alverdan' en 'lijdens graag' en 'teumig gaan'? En he kon oonze samentrekkingen en insloekin-

gen vaak nich verstoan: aj, kuj, wij, moej, zuj, hej, gaaj, wiw, hew, zuw,' en nog zoavöl meer!

Maak aan, Trui, maak aan, zer Herman van de Saller bie oons an t statiunneken, het spaar gaat zoo vut!

En Wegmansjans, den ne dochter in Tilburg in t klooster har, verstunnen ze door ok nich, doe he vreug: Waar is hier et klaaster? En hoo vaak wodt der bie oons nich vrogd: Wel is daar? as ze 'Hollands' wilt kuiern! En doe der es n moal bie oons in n road èèn, den nich al te vernemstig was, mer dan toch nog roadslid wodden was, n onnözzel veurstel doan har, zer n kloker roadslid: Dat is ampat geen kloek verstand! Ja, wie zatten hier in oons doarp tusschen et Hoogduuts en et Hooghollands in, en dan haw ok nog te doon met et Platduuts, en seends de immigratie van de zoagenaamde Frèèschen hier, kreeg wie der ok nog n invloed van n Ovverriesselschen Noordwesthoek bie, en wat van de sproak van Weststellingwerf, en nog n stuksken van Zuudwest-Drenten nen mooien deurpot! Dat Frèèsch was natuurlik gen echt Frysk, boerefrysk, mer n Ovverriessels dialekt dat onder Frèèschen invloed stun. Nog vandaag an n dag köj t bie oons heuren, hier in t doarp, in de Glaan, en Ovverdeenkel, en de Glanerbrug.

En och, woorum ok nich. Et is n mooi ding dat de leu ere oale sproak in ere holdt, ok as ze in andere strek goat wonnen! Woorum möt de dialekten de weerld oet? Zie zint netzoagood n stuk kultuurgood as ne oale klok of nen litterdook! Misschien nog meer! Mer dezölfde leu dee der n paar honderd gulden veur nen oalen pot hentelt schaamt zich veur eer plat! Dat komt allèèn umdat ze gen begrip hebt van wat de taal betekent in t mèn-schenlewven.

Aj alles stroomlient, de taal, de huuze, de gebroeken en

wat al meer, dan krieg wie n èènlöözig en laankwielig Nederland.

Weej wat jammer is in oons doarp? Et jonge volk bie oons, dat van echt Twentsche olders is, is veur n groot deel onder n invloed van dee Frèèschen ere sproak kommen. Zie kuiert vaak van 'jullie' en 'hebben jou' en mangs zölf van 'jimme'. De Pruus neunt zunnan deurpot met recht 'Mengsprache'. Non efkes wat anders. Wie hebt et owwer Duutsche weurde had. Zint der bie oons ok nog Fransche weurde terecht kommen, dee t anderwegtern nich gif? Och, dee in Twente inböörgerd bint dee hew bie oons ok wa. Mer ik heb van oale leu nog nooit gen speciale Fransche weurde heurd, dee in andere plaatsen nich bint. In Boorn hebt ze der ja wa n paar: heel oale leu zegt door mangs nog: Bie t eerste 'lumier van n dag' (met n klemtoon op de tweede lettergreep) en dat is dan het Franse woord 'lumière', wat 'lecht' betekent. En de Boornschen vindt bliekboor de tuffeln ok nich deftig genoeg, want oale leu zedden vroger mangs 'bommelanteern', wat ne verbastering van 'pommes de terre' is!

Non nog wat over versprekken en verkeerd verstoan! Et Nederlands wör mangs nich good begreppen: Oonze oale pastoor zer es n moal teggen zienen misdèner: Breng mij even de stoel! He mèenden de stola, dat is zunnan witten baand, den de heren in de kèèrk mangs um hebt veur dit en veur dat, möj wetten. Mer oonze jong koomp der met nen zwooren bidstoel ansleppen!

En umdat et woord Twentsche 'kees' in Amsterdam 'kaas' is, sprakken wie kinder n Hollands jeunken dat bie n doomneer te gast was en dat Keesjen hetten, in vollen ernst an met 'Kaasje'!

Ja, deur oons isolement wassen wie nich zoa biebelvast in de Nederlandsche taal!

Zoa heb ik zölf ('ik' zeg de gek, mer nich ik allèèn) op school jorenlang zungen:

t Is plicht dat iedre jongen
aan Donar van klukheid
van zijn geliefde vaderland
zijn beste krachten wijdt!

Wat 'onafhankelijkheid' was, wussen wie jongs ja nich, mer van Donar haw ja wa mangs heurd, en den leek oons nog wa zonnen keerl, den kon t ja zoa mooi loaten grommelen! Dee 'klukheid' dee gung oons bowwen de pet, mer dat gung oons ja ok met zoovöl andere dingen op de school, en wie zungen ja um de tied vol te kriegen!

*In de sproak zit meer verschil
as in de leu!*

UM GERRAD ZIENE ZEEL

*Zoalighèèd is nich te koop,
mer der is wa drokken haandel in!*

Doe de oale moor oet de tied was zat Wilbers Gerrad allèèn in ziene grote kökken oet te kieken owwer ziene achttèèn beunder gode, onbezoolten grond.

En doe har e, as de knecht s oawends na zien volkshoes was goan, allèèn nog wat verkuiering an ziene tien melkbèèst, ne bol, en twee havervretters. Et wör hoog tied dat Gerrad an t trouwen kwam, zedden de leu. Mer naa drok was he door nooit op west, de moor har em ja

vaak genoeg dit of dat wicht veurhollen, mer Gerrad waarden zich veur vrolleu. Toch koj ampat nich zeggen dat he der heelmoal heurig veur was, want aj es met em op de brulft wassen, en Gerrad an zienen deerden borrel too was, dan dèè he opees drok achter de rök achteran. Mer ja, dan koj metèèn wa zeen dat he der gen recht verstaand van har, want he greep der mangs èèn den a joren verzegd was.

Tja, zer Gerrad dan later, aj t weer met em owwer zonnen misgrep op de brulft hadden, tja, wat zak die zeggen, et is met de vrolleu zoa, de möjsten zint der t eerste oet, wees! En wat der dan nog owwer is, och, dat liekt mie de meujte nich.

En zoa bleef Gerrad as Knolbeernd zitten. Dee hee hebben wol, leuten em de schithakken zeen en èèn van zienen oller leut em weer niks too.

Et wassen ampat lange oavenden, s weenters, as der tenminste gen kuiervolk kwam. En dat kwam der wa, want he was ampat gennen èènpestigen keerl. Mangs kwammen der ok heren, zonnen poater, en de kaplöäns zag ie der ok wa, gelègentlik, de oale pastoor maken ja nich meer zukke lange rèzen.

Tja, woorum kwammen dee heren? He har ja gennen wienkelder, he har nich ees ne gode sigaar, want Gerrad was zeunig, en der kon der bie em allèèn n pruumken of, of nen piepenkop vol Bloomen of Oldenkot.

Ja, dee heren konnen zoa mooi met Gerrad kuiern owwer zeel en zoalighèèd. Jonge leu begriep dat nich zoa, mer aj öller weerd, dan wij ok wa ees na t laand dèènken dat wied en zied achter 'Groondman t ziene' lig, zak mer zeggen, et hiernoamoals! Der is der ja wa nog nooit èèn weerkömmen doorvandan, mer ie könt zeggen waj wilt, de heren dee weet door meer van! Dee hebt der zat van in ere dikke Latiensche beuk stoan, met of zunder oelen-

köppe, al zölt ze oe ok nooit et allerfienste dervan willen vertellen - want zie zint völ te klook um ere leste kaarten oet te spöllen!

Den ènen kaploan kon zoa smeue vertellen, as he t doorowwer har. He wol best wetten dat he der meer van of wus, en et was hoast net of he der ees zölf har west - ja, ie könt zeggen waj wilt, met dee heren, door zint mangs bezondere dinger met, dat is n ding wat wis is.

Gerrad har in n loop van de joren al heel vaak in n tuk tast veur kèèrk en oltoor: as der es n nij kleed op t oltoor mos kommen, of n möjjer vaandel veur de processie hier of veur dee van Kèwel, of n geschilderd glazen raam, ja, dan was dat mangs 'een gift van een onbekende weldoener', en dat was meestal oons Gerrad dan. Op nen goden dag zit de ölste kaploan mooi en breed bie Gerrad veur t fenuus vief kotten en vief langen. Zie wassen hemmel en eerde al roond west met eer fielesoferen, en non, zoa veulden Gerrad et ankommen, non kwam t weer op t leste kapittel, en dat zol wa oetdrèjen op nen grep in de knip of nen gaank na t kamnet.

Mer he verzag zich, want de kaploan begun nich overgeeld, mer over good. En he kwam bots op zienen tekst, en dat was dan dat Gerrad gen èèrven har noa zienen doad, en dat t toch naa mooi zol wedden veur ziene zeel as het spil an de kèèrk meuk. Dat har Richterstrui zoaliger in ere tied ok doan, en ere grond lag net nōäst Gerrad t ziene, mer was dan non kèèrkengrond. En as Gerrad dat dan ok zoa maken dan sleut et zoa mooi an, Gerrad t ziene an Trui t ere, dat dèè t. En dan zol de kèèrk ten eeuwigen dage missen lezzen veur Gerrad ziene zeel, gefundeerde heilige missen.....

En dan, zoa gung de kaploan verdan, dan kon er op de boerderij mooi een christelijk gezin komen, als pachter, en zo kon de boerderij tot in alle eeuwigheid in stand

blijven. En dan is alles zo goed geregeld als maar mogelijk is, en dan komt Onze Lieve Heer ook niet tekort. Want de kerk wordt verrijkt en voor Jouw zielerust komen er ten eeuwig en dage heilige missen!

Ja, kaploan, zeg Gerrad, dat is mooi, meer as mooi, dat is t. Dat hej good bedacht, dat is nen goden veurslag. Ja wis, dat kow wa ees doen. Dat zol heel mooi wessen, kaploan. Wis, door köw wa ees met n notaris in de stad owwer proaten, dat ducht mie ok. Ja, wis wa.

En door gung de kaploan met vot, en he kwam oet t Utrechtse, en he mèende dat he n maakbrief al in n tuk har, mer he begreep nich dat Gerrad em nog heelmoal niks lowd har.

Doe heerom vot was bleef Gerrad nog een helen zet veur t fenuus zitten prakkezeren, met de veut in n owwen. Et scheut em in n kop, wat Jansoom em ees har zegd: Wel zoalig wil stèerven, mot t good an n rechten verèerven.

Ja, dach Gerrad, der was wat van an, wat de kaploan zegd har. Et was je profietelik veur ziene zeel en zoalighèèd as der jorenlang ne rieg missen zollen wodden lezzen. Mer aj der non es heel good weer owwer prakkezeert, en aj dan bedèenkt dat de kèerk et hele spil zol kriegen, - en zie har Trui et ere ja ok a, zoavöl beunder, wat wol in s heren naam de kèerk dan toch met al dee grond doen?

Wis, zie kon der nen boer op zetten, nen huurboer, nen pachter, en och, de kèerk zol em t vel wa nich owwer de oren haden, zie nam meestal t meeste nich van de leu, dat déé ze ampat nich. Mer as he non zölven et spil es owwerdöä an nen duchtigen boer, loak mer zeggen, an Herman, wat a joren zienen knecht was west! Dat was nen boer in lief en zeel, en dan koj der opan dat et spil in gode haand was en bleef.

En as ze der non es zonnen wieldsrömden kèrkenboer op dèden, dan was dat leste ne grote vroag, et was mer n woagen, met zonnen vrömden, dat was t!

En as Herman der op kwam, dan kon he mooi trouwen met zien Hanneken, dat was n best wicht! Ne beste vrouw op ègen spil en der zat n heel good bestoan in eer! Ja, as he zölf es in ziene tied zun wicht teggen t lief har lopen, dan har he non nich zoa èenlöstig an t koale fenuus zetten!

En as Hanneken op t spil kwam, en he zölf dan es n vrij zitten kreeg an zienen ègen heerd, dan kwam he wis nich te kot, dat wicht zol em op zienen oalen dag wa hejen en plejen, door zat ja gen spier ondögde in! Et keek em ja altied zoa oprecht an met ziene blauwe oagen, dat dèè t. En dan zatten de jonge leu ok nich op lasten en zwoore kössinge, dan hadden ze nen mooien anlöp as vrijen boer, en he zölf har lewwenslang ne woarme stie an n heerd, dat har he.

En och, al dat missen lezzen, zol Oons Lèwen Heer et door non van loaten ofhangen? Dan kwammen dee leu dee niks te funderen hadden toch wa slim tekort! En dat wol he toch ok weer nich löäwen. As he hier ne gode hoeshölling gengs hölp, har he dan nich kloker west, dan as wanneer he de kèrk bie al eer good nog zoavöl beunder toodèè?

En zoa hef Gerrad t zich owwerlegd. Voort s annerdagens hef he et met Herman ofkuierd, en zie zint in n namiddag met t kuutsken na de stad henjagd, na n notaris. En doe et almoal beschrewwen was en good op zègel stun, doe hef Gerrad et ok an de kaploan verteld, doe den es weer kwam kuiern.

Ja, ja, zeg de kaploan, zoo is het ook heel goed, een jong gezin voorthelpen daar rust ook zegen op. Maar dat had de kerk ook wel willen doen, en als je het aan ons

had overgelaten, dan had voor jou het mes aan twee kanten gesneden. Dan was jezelf goed onder de pannen geweest, bij de zusters in het gesticht, en dan had je later gefundeerde heilige missen gehad.

Och, kaploan, wat zak die zeggen, mot Gerad zegd hebben, door kas ja wa geliek an hebben. Mer ik veur mie dachen dat Oons Lèwen Heer wa wus dat ne jonge hoeshölling et meer vandoon is as oonze kèèrk. Dee zit vandoon ja al duchtig genoeg in de wol, al hebt de grefmeerden doamoals der ok eer possie van metkreggen. De kèèrk wodt van miene beunders nich vól better, umdat ze der gen verlet um hef. En doorum heb ik et mie zoa oetdacht. En loat de jonge leu dan veur miene zeel n luk meer bidden, en ieleu wat minder!

— Zoadan, non hew weer es n mooi kapittel had owwer inhalige geestlikken. Mer et zol nich eerlik wedden um te besloeten met Gerrad ziene wieze weurde an de kaploan. Want dan zoj toch wa nen èenziedigen kiek op de zaak kriegen (net as de Wengselboer zer, doe he met peerd en waag op n kop in n grawen lag). Want de meeste zaken in disse weerd heb meer as ène kaant, behalve dan n ei, zak mer zeggen!

Door wik dit met zeggen: de heereumkes wassen mangs vól te gedoan op geeld en good, mer ie möt bedèènken dat et meestal nich veur eersölven was, mer veur de kèèrk. Door wik ja wis ere inhalighèèd nich met goodproaten, mer et is toch nich rechtveerdig aj dat leste verzwiegt!

Andere geleerde heren hebt mangs ne vól slimmere inhalighèèd; en door könt ze bie de Roter oe wa n mooi stuksken van vertellen: Eèn van de Roterjongs mot es n moal in de stad in t kraankenhoes hebben leggen, opereerd an nen brök of an t water, dat loat hen. Doe he door zoa lag in ne grote kamer, dan keek der of en

too ok zunnen vrömden dokter effen achter de deur hen, efkes meer, ie kunnen n kop mer half zeen. En dan zer den halven kop heel vrèèndlik: Dag, meneer de Roter, het gaat goed, zie ik! En vot was he dan weer, en et har best nen loslopenden kop können wedden, want de Roter hef t onderwèèrk wat derbie heurde nooit zeen.

Ja, zeg de Roter later, wat is dat toch mooi in zun groot kraankenhoes, zie hebt overal ere specialisten veur, en ok nog èèn slichts veur t ansprekken, al kan t ok best wedden dat dat mer nen halven dokter is, want ik heb der nooit meer van zeen as n kop.

De Roter was nog mer net in hoes, of he kreeg ne mooie rekening, van den vrèèndliken ansprekdokter, veur acht consulten, dee he heelmoal nich had har. De Roter bedech zich gen oagenblik, stek ne haandvol oale inflatiemarken oet n sigarenkistken bie zich, en veurt met ziene tilbury na de stad, na den vrèèndeliken specialist, op t sprekuur. Et is der drok, he wocht mooi ziene beurt of, en he koomp, met de zwöp in de haand de sprekkamer in. Kijk, meneer de Roter, zeg n geleerden heer, en wat scheelt eraan?

Och, dokter, zeg de Roter, mie schot goddaank niks, mer ik wol oe geern efkes de rekening betalen, deej mie steurd hebt. En he leg n dokter nen helen fossen inflatiepapier op toafel. Zóóveel! zeg n dokter verwonderd. Mer as he t geeld bekik, zeg he: Maar meneer, dat is toch geen geld! Wat zeg ie, zeg de Roter, en he knalt efkes met n stoampen èènd van de zwöp op de toafel, dat t zoa dondert, dat is non net geeld wat past bie ne rekening veur consulten woor ik nich um vroagd heb en dee ik ok nich had heb. Veur effen ongevraagd n kop achter de deur hen stekken is dit ne gode betaling, en as t oe nich van daank is, dan wik oe nog wa efkes met

dit ding biepassen, zeg he, en holt den dokter et andere èènd van de zwöp onder de nös.....

Ok vandaag an n dag zit der hier en door nog wa specialisten dee zukke keunstkes bie nen rieken of duier verzeerden patient mangs riskeert. Leu dee kraank zint of dee n stèèrfgeval hebt loat zich mangs nemmen, umdat ze t verstaand der nich heelmaal bie hebt, bie geeldzaken, in zun geval.

*Deur hoog en geleerd,
wodt t geeld ok wa eerd.*

N EERSTEN AUTO

*As t verstaand is in de pol
wodt n mènsche door en dol.*

In t begin van disse eeuw leupen der hier en door al n paar auto's. In de stad veurden de van Heeks der met, en in Olnzel haj ja t Kistemakersheerken, nen rieken vrijgezel in dee tied, den later met èèn van de Koksjuifers trouwd is, woor at he met na n Haag verhuusd is.

Dat heerken, zoaas wie et neumden, hef es n moal met zienen tuf-tuf bie oons in t doarp west. Wat was mie dat nen opstaand! Et was der ja ok noa: door haw zun dreepeutig vehiekel stoan te snoeven en groonzen. Veur har t mer èèn rad, en op de veurvoark, op n aard van de fietse, zat de möl, de tufmesien, zak mer zeggen, en n groot stuur, ok op n aard van ne fietse, door mos ie t ding met oet de gravens hollen. 'Cyklonette' stun der as

naam veurop, en et leut net op ne tilbury dee onder n tram har zetten, zer Mölmansmèèster. Later hef Mor-sink oet de Lut (ok nen vrejgezel) net zonnen dreebèni-gen had. Ja, veur getrouwde leu met vrouw en nen helen noaslep leut mie dat snoefding ok völ te gebeurlik, zer Brilmans Fritsken.

t Heerken zat veur op n bok, piel op n èènd, en nöäst em zat de Kun, Kunnengerrad, zak mer zeggen, Olde Monninkhof hetten he op t stadhoes. Den was t heerken zienen machinist, en he dèè zienen naam eer an, want he was ok naa kunnig met dat nejmoodsche spil, en dat wassen der nich völ in dee tied. Zunne möl (de boeren neumden alle mesienen dee vanzölf drèjden ne möl) dee har wat kuren in dee daag! As et ding n vol uur ziene plichten har doan dan wör der al wonder van sprökken. Aj der met veuren dan waj op aventuur, en umdat der gen 'söävies' was, mos ie zölf der aardig wat verstaand van hebben. En nog öäziger as de mesien wasen de gum-mibèènde, dee gaffen et slag op slag mangs op.

De bèden heren wassen met eer gevoort Kloompmien nog nich veurbie of t ding begun te stottern en te pröt-teln, en et doerden mer efkes of der kwam mie nen blauwen kwalm oet, net of der honderd poond van n besten DDD van Bloomen oet Oatmöschen in verstok-kerd wör. En net bie Blokhof veur de deur door haj t: t spil gung stoan! t Heerken klawwerde der an de leen-kerkaant of, en de Kun an de andere zied, en zie stök-ken de köppe derin en deronder en t gedokter begun. En wie rap der umhen, vertöl mie later n Vasterd. Et heerken drèjden an ne schroew, de Kun drèjden an zun rad, en zie krabden zich achter de oren en kregen zwatte haan en roade köppe. Et was in t hetste van de höäj-moand, en de Kun was wa zoa klook dat e t heerken efkes metkuierden na t schap bie Blokhof. En wie kwam-

men der almoal sliepstettens achteran, vertöl de Saller later, en et doerden mer efkes of wie hadden n groot glas beer in de haand, want zoa was t heerken, et wol zich nich loaten kennen. Noaderhaand wör der nog efkes weer kekken na n patient, mer dokter de Kun har t gaw ofzeen: he wees t heerken op ne driefstang dee brökken was en zer: Loaw mer zeen daw n peerd kriegt, meneer, want door is gen kroed veur wassen.

Non koj bie oons anders hènig genoeg an n good peerd kommen, mer, zoaas gezegd, et was net in t drokst van t höäj. Ja, zeg t heerken, wij krijgen hem niet weer gengs. Wel zorgt er nu voor een rustig en niet schrikachtig paard?

Mer dat lukken nich, want wel wol non n peerd veur nen kapotten auto spannen, en t höäj loaten liggen?

Et kwam der nich van, en der wör beslötten dat de kiekers veur peerd zollen spöllen, et hele gezelschap, as t heerken of en too bie ne geschikte statie zol willen anholten, zoaas vanoalds gebroek.

Non, dat was gaw akkoord, en door trök mie t spil hen: t heerken an t stuur, en de Kun, den slecht leup, met op n bok, en wie jongs, zer de Saller, as trekpeerde.

Bie wat non n Kloomp is gung t spil vanzölf stoan.

Wat is dat nu, zeg t heerken, leggen jullie het der nu al bij daal? Mer kort en good, der wör anholten, en noa n paar glèèskes beer sleppen ze weer verdan, heelmoal tut Betlem in t laand van Juda. Door bleef t gevoort weer mooi veur de deur stoan, en t heerken begreep wa dat et t beste was um mer met te doon, wol et zienen Plechelmus vandaag nog weer zeen. n Klèèn half uurken, en door gung t wieder, op Loazien an, an de andere kaant van n lieken èènd.

Doornoa wör de koor nog smeerd bie de Pow, en door doerden et wat lenger, want èèn van t gezelschap was

mooi an t vertellen kömmen, en dan lop de klok ja op n draf!

Wel good ziene aardriekskunde leerd hef weet dat der noa de Pow eerst nen helen zet niks koomp, en dan krieg ie n Schöpperd - eerst in later joren is door n Branderd tusschen kömmen. Non good dan, bie n Schöpperd wör der umschakeld op nen kloren en helderen borrel, riekleus moat, want door stun n Schöpperd vanoalds veur bekèènd. Mer doe et zoa met zwoor geschut gung, was et met t trekken doan. Et heerken har nog netzoavöl benul dat et bod leut doon na zien hoes dat ze em met t sjeesken zollen halen. En de Kun gung ok met. Mer de leu oet t doarp bleven woor ze wassen! Et is àl veur t heerken, zedden ze teggen Dieka an t schap. Mer dee flosterde effen met Jans, eren wettigen echtgenoot, en Jans trök t böäs an en streed de stad in, na t heerken.

Meneer, zer Jans, ik zin n Schöpperd, en ik wol oe es vroagen of et veur meneer ziene rekning is wat dee leu oet Loster bie mie verteert.

Laat maar geweren, zer t heerken, dat nich al te best van heuren was, en dat, net as meer zukke leu, dat nich wol wetten. Het is wel goed, zer et.

Doe Jans dat heurd har was e meer as tevrèè en he zer teggen Dieka: Non loat heel Loster oons meer bos zoeppen, en n paar trad metworst kan der ok wa of, dat kan der.

En zoa is dat dan wieder goan zoaas dat dan gèèt, och, ie begriep dat wa! En hoo gung dat dan? Och, wat wo! Dieka dèè teggen n döästern de deur too, et hoofden ja nich op de stroat te kommen, en de meesten zatten ja allang tuschen de steul inplaats van derop!

Der mot road schaft wodden, zer èèn van de klub, den n kop der nog n betken bie har, umdat he vuurvast was.

Ik zal de leu bie oons in t doarp wa bod brengen dat wie almoal monnen vroom met lief en zeel weer in t hoes komt, as de heer wil. En he streed op t doarp opan, en zoargden derveur dat tenminsten n slimsten schrik veur de vrollen oet de weerld kwam.

En s anderdagens klèèjden nen verkröckelden trop na hoes hen - nen zwoeren gaank. Meu, meu!

Ja, et plezeer mos in dee daag duier betaald wodden. Mer na verloop van n paar daag was de kopzeert owwer en haw weer mooi wat te kuiern an t schap.

't Plezeer was mangs de noazeert best weerd'.

ZOEKER BRULFT

*Ne gode brulft
brech zien geeld dik op*

As in de joren 14-15 kunnige leu s oavends n luk laat bie Weerman op de del kwammen - vrömd volk kwam bie eer in n döästern nich deur n nendeur - dan hungen door mangs drie, veer boksen te dreugen. Binnen-en boetenboksen, zoas Weermans Trui plach te zeggen. Wel n dèper inzicht in dee boksen har, den begreep dat de Weermansjongs dan drie of veer puutkes (n puutken per boks) owver n poal hadden bracht.

Want Weermans spil dat lag ja met n nendeur aan de streep en n stuk van t hoes lag ja nog net op Kaiser Wilhelm zien grote perceel en et was in n eersten wereldoorlog en doe was ja de Pruus nog meer op t gemak

gesteld en kwam he t nog nich zölf halen, zoa as in 1940.

Bie Weerman hebt ze ok es n moal hoeszeuiking had, en dat is, anders as anders, n groot feest wodden. n Verbroderingsfeest tusschen kemmieze, Ausheren en et gewone vootvolk dat door tusschenin gèèt, ik mèèn, de puutkesleu dan, zak mer zeggen.

Och ja, zun internationaal feest, dat was ok net wat veur de Weermansleu, want zie wassen ja van hoes oet internationaal, wat wis ok, as met t ène bèèn in de Pruis stèès en met t andere in t Hollaandsche! En as de bèèn zoa breed oet stoat, dan weer ie vanzölf ok klook, en kiek ie wieder as n paar smetweggens. En zoa kwam et dat de Weermansleu nōäst eer hènig boerenspilleken ok nog n stil internationaal expeditiebedrief hadden, zak mer zeggen, en dat brach eer meer op as dee paar magere bèèstkes met riksdalders an t gat, dee ze in n stal hadden stoan.

Et Gatjörreken oet Oldenzel mot es n moal zegd hebben, doe de leu em vrogd hadden woe et kwam dat de Jödden zoa klook wassen: 'Ach, ach, völ vrèendschop gif völ kunnighèèd en völ kunnighèèd gif völ wettenschop'.

Door wol et dan met bezeggen dat gode vrèende veur oe metkiekt en metlostert, wik mer zeggen.

De Weermansleu non hadden, net as t Gatjörreken, ere spionnen overal zitten. Wel zol dat van eer dacht hebben! Aj eer good veur n kop keken, dan zag ie niks bezunders. Zie hadden dezölfde lillike köp as wie almoal, zak mer zeggen, en zie keken, net as wieleu almoal, ok net oet asof ze van niks wussen. Mer wel nen betteren kiek op de leu har, den zag best, dat zie an alle kaanten van n kop oagen en oren hadden, good begriepen, um zoa te zeggen dan, want zie hadden overal ere leu dee veur eer metlosterden en metkeken!

En zoa zal t wa kōmmen wedden - mer genèèn kan t ooit bewiezen - dat t Weermansleu op nen goden dag in n snoeverd kregen dat zie s anderdagens zoa teggen vief uur hoeszeuking zollen kriegen. Ja, hoeszeuking, dat was ja n bedrief dat oe in de regel onverdachens op de hoed vōl, et overkwam oe reukloas, net as nette leu n braand, zak mer zeggen.

Weermans vader kunnigde voort n noodtoostaand of, en wat an de ginne kaant van n poal heurden, wōr der voort henslept. En doe de Pruus Weerman ziene leste koffieboan en zien leste keurnken riest har, doe wōdden alle vertrouwde noabers - en alle noabers wassen ja vertrouwd - nōägd um s anderdagens teggen veer uur en nich later mooi in t zundagsche tuug bie Weerman op t feest te kommen: wat vun feest, dat zōj wa zeen, mer holdt oe der stil over en komt op tied, zoa was de boschop! Doe de noabers s anderdagens bie Weerman in de kōkken kwammen zatten de baas en de vrouw as broedsleu nōäst mekaar in twee versierde steul onder t grote spègel, en door stun met grote zeepletters op schrevven: 'Hulde aan het 25-jarig bruidspaar!' En heel de del en de kōkken hungen vol met slingers en der was muziek, Fiedeljans met t monika, en t gung der heer, dat oe heuren en zeen vergung!

De noabers keken bie t inkommen wa effen op doe ze dee broedsleu zaggen, want zie wussen ja almoal wa dat Weermansleu de zulveren bruft a drie joor achter de rug hadden, mer bie oons ziw zoa van alles gewèènd en oons elfde gebod is daw oons nooit loat verbluffen, zak mer zeggen. Doe zie de broedsleu feliciteerden wōr der efkes wat flosterd - en dat was dan t ennige verschil tusschen disse brulft en andere brulften, wik mer zeggen. Mer toch, aj n luk better tookeken, dan was t net of de leu èèrgens op zatten te wochen: zie keken net

as ne inhalige vrouw dee ne leggende hen de hand al
vust onder t gat holdt: Koomp der nog wat!

Doe de oale Frèèsche stertklok met völ geroas van slecht
kettenwèèrk en versletten taandraar vief uur har slagen
wör der onwies op de boavendeur bosscherd, en door
has ja t militair in de kökken! Et luitenantjen, met veer
soldaoten, t blaanke iezer boaven op de speut, net as
an t front. En t luitenantjen har n sabel in de voest, net
of he de oale Pruus der glöänig op wol!

t Muziek hól opslag op, mer t was net of t militair t
meest was schrukken. Ja, wat zak zeggen, aj zoa met t
geweer in de hand op ne brulft terecht komt, dan weej
ok nich hoo aj oe t beste hebben en hoalen könt, want
door wodt in de heugere kriegskunde ok niks van leerd,
want an t front gif t ja eerder groven as brulften, zak
mer zeggen. Mer t luitenantjen wör voort strabaant, en
zer: Wij komen hier huiszoeking doen! Der zer der
genèèn wat terug, mer doe der achter in de kökken zegd
wöädt: dan zej ja mooi met t gat in de botter vallen!
doe kreeg t luitenantjen nen roaden kop, want et was ja
nog mer net n joor ledden, doe was de grèèns met de
Pruus ja slötten, en doe har t luitenantjen met twee
andern nog nen waggon megrienenbotter veur de mof
onderweg, en doorum kon bie oons de grèèns pas nen
dag later too as andertwegtern in Nederlaand. Zukke
dinger hoof ie bie oons nich in de kraant te zetten, dee
komt van zölf hènig zat roond, en vandoor den roaden
kop, den nog roader wöädt, umdat alle leu begonnen te
lachen.

Weerman was n gevallig man. He ledden n luitenant
ovveral hen, leut em overal inkieken, wees em op
heukskes en gèètkes woor n luitenant nich har inloerd,
dèè em zölfs op t huusken t lid van de ton, nee, zonnen
netten man mos wa n good geweten hebben! Mer t lui-

tenantjen wör hoo lenger hoo vergrelder en et wol der eer ofhalen, et gung woe t gung! Et bedaanken zich veur n glèèsken, et feliciteerden de leu nich ees, want et har t volle verstaand bie ziene klopjacht, en et leut em too dat n boer niks in t hoes har, mer dat he tòch de hoed nich kloor har. En dan kon t ja nich anders of he zol t spil wa in de schop hebben, dachten t keerlken oet t bottervat, zak mer zeggen. Naar de schuur, kommen-deerden et. En steuf zölf veroet in n döästern, t löchtken in de haand. En in èn eergezeen vleug et de ledder op, na de hiel. Meneer, meneer, reup Weerman em achternoa, verzeet oe nich, ie könt hènig deur de sleten henvallen. t Luitenantjen was nen Frèèschen stiefkop en t wol gen plat en gen goden road verstoan, en met t löchtken tusschen de taan kreup et deur t höäj, net of t door wa n heel nust met mooie jonge wichter kon vinden.

En door has t, nen bom en nen schreeuw, en in t vèèrkenschot gung t derof of de duvel door losbrökken was, de motten en biggen sprungen alle kaanten oet en over mekaar hen en t luitenantjen koj der ok nog tusschen-deur heuren krieschen en vleuken. Et was deur n balken plonderd, tusschen n paar sleten deur, net zoa as Weerman em waarschouwd har. En non lag t geveurlik genoeg tusschen de zwoore motten en dee sprungen em over de hoed, zoadat t nich op de bèèn kon kommen. Weerman zag dat t keerlken in gevoor kwam en sprung der met n paar man met kluppels tusschen en haalden Daniel oet de leeuwenkoel. Mer Daniel har nich völ oam meer en as t nich zoa onder de vèèrkendriet en onder zien egen blood har zetten, har t der krietwit oetzeen. Et kon zich nich allèèn op de bèèn hollen want et was half in de beduzeling en et wör met man en macht de wasschekamer inslept, woor de bèden wichter van Weerman et

in nen stoel zetten en van onder tut boaven of wischeden. En et zer gen nee doe Weerman em de konjak-pol onder de nös höl. Meneer, meneer, hoo koj oe toch zoa in gevoor brengen, zer Weerman, ik heb oe nog zoa waarschowd, ne hellige mot is net zoa slim as n glöänig vazelvèèrken, zeg Weerman. Doe t weer n luk biekömmen was kwam n Frèèschen aard ok weer bie en t wol der wèrk van maken, zet et. Meneer, doe mos doon was nich loaten kas, mer ik heb getugen zat dee heurd hebt dat ik die dudelik genoeg waarschouwd heb. De vèèrken hebt nich meer verstaand mer doe has meer mötten hebben, zer Weerman, den niets wör.

Mer as doe zoa kuiers dan steur ik die nog ne rekning veur dak die met levvensgevoor redt heb, en veur t wasschewèèrk dat oonze wichter doan hebt!

Met t verschel wör gaw bielegd, en de knecht brach t verknötterde keerlken met t kuutsken na de pil in t doarp. De pil hef em weer van al kaanten tooplakt en em an t verstaand bracht dat t better was as t de hele geschichte mer in vergetbook schreef. Want bie dee an de Zoek, mot de Pil em zegd hebben, door vaalt veur die gen eer of te halen, zoa groot bis nich. Ja, de pil, den wus beschèèd!

Ja, dee soldoaten, dee bleven mooi woor ze wassen, doe eren baas vot was! Zie hadden al tiedens de hoeszeuking n paar moal achter de rug van t luitenantjen n börrelken umslagen, zun stuk of veer, vief, zoa nauw stak et eer nich, want zie wassen ok van de grèèns, oet n Hardenbèrg en Maander, en zie wussen hoo t zich heurde an n poal.

Zie zetten zich mooi bie t brulftenvolk, doe Weerman eer nöögd har, en t doerden mer efkes en door kwammen ok nog n paar Duutsche soldoaten met de Pickelhaube op n kop, want dee wollen ok hoeszeuking doon,

umdat n klèèn heuksken van Weerman t ziene ja in de Pruus lag. Dee wassen n luk netter as de Hollaandschen, want dee 'gratuleerden' zoa as ze zedden, netkes de broedsleu, en doe zetten ze zich ok daal, en door gung t feestvieren verdan, net of t angenömmen wèèrk was. En et was mer efkes of de grote verbrodering was tut staand kömmen en de Hollandsche soldoaten zetten zichzölven mooi de Pruusche helmen op n kop en èèn van eer drèèjden zich van zwatten proemtabak n snörreken en he kon mooi veurdrègen en zoa kwam het dat he n obersten Kriegsherr van de Pruus mooi noadèè. Mer doe wödden de Duutschen n luk bang, want as ere öwwersten dat es zollen vernemmen, jong, dan was n mooien dèènst hier an n poal rap doan en gungen zie na de Karpathen, na de oale Rus!

Zoa wödden de helmen weer in alle vrèèndschoep verwesseld en gung t feest mooi verdan, want der was meer as genoeg in de pol en metwost, door har Weerman ok gen verlet um.

Mer teggen n uur of veer in n monnen doe kwam der zonne hènige jong in en flosterde Weerman wat in t oor. Den nikken tevrèè en zer: 'Leu, t feest is non ovver, ie wodt almoal bedaankt daj kömmen zint, oet vrejen wil of umdat n kaiser of de könnigin oe steurd hef, dat is mie netlees, en non goat mooi op t hoes opan, want boeten döch t nich.

En doe de soldoaten vot wassen, zer he: ' Leu, non biw we weer onder mekaar, en non kaan k t oe wa zeggen, t is der almoal mooi owwerkömmen en Wilhelm hef oons t feest good betaald, dat mok zeggen'!

*Wel nich slau is
mot gen puutkes drègen!*

LAMBATS ZIEN GALGENMOAL

*Le könt doadgoan van honger,
mer ok van etten!*

Lambats was heel zien lewwen teggen n droad in west, mer he kon dat doon umdat he ne gode hoeshvrouw har dee em t spil biemekaar hól, en umdat he n mooie rieg bèest in n stal har en gen zulver op t dak. Doorum hadden de leu hem meer nöädig as hee eer, en dat was de oorzaak dat he zich gen ène slechte ègenschap hoofden of te leren. Riek man broekt zien levven nich te bettern, plach Brilmans Fritsken te zeggen, dat nao lange joren van dorighèèd en onwiedzighèèd der plezeer in har n doarpsfilosoof te spöllen. En kinner en domme leu zegt mangs de woorhèèd, en doorum Frits ok! En of he t oet n biebel ofkekken har, dat week nich, mer he sprak geern as nen echten profet, in sprökken en gezegden.

Et was n ding wat wis was, der wör van Lambats vaak schaan sprökken, en he meuk t ok dernoa! He kon op nen zundag in de höäitied, as et t möjste en t stöädigste weer van de weerld was, drok an t höäjen goan, net asof heel n hemmel zwat lag van grommelschoers. Non too dan meer, Lambats trök zich van goden road effenwenig an as van slechten. Mer dat köj joren volhollen aj t met de knip oetzingen könt. Wat leu zedden dat Lambats nen ègengedreiden en èenpestigen buul was woor aj gen doon met konnen hebben - en door was wat vanan, mer ja, wel der last van har kon ja n huusken wieder goan!

En zoa raken Lambats almèlig n luk oet n umgaank met de leu, zie leuten em liggen as n voel ei, mer he gaf door ok nich meer um as zun ei dat zol doon. Mer

op nen mooien zundagmoargen vól Lambats daal achter zien hoes, bie n nendeur, en ziene vrouw vun em pas teggen t koffiedreenken. n Dokter kwam rap en Lambats mos s anderdagens na de stad, na t kraankenhoes. Wekken en wekken vergungen, mer den knökkelkeerl met de zicht bleef oet, en Lambats kwam zeutkesan weer op de bèèn.

Mer t wèèrk was derof, he drof gennen schuppenstel meer in de haand te nemmen, n dokter zer em dat he t hert los in de koel har liggen of zoa, vertöllèn de leu. He mos n borrel, rössel en alle vettighèèd loaten stoan. Dat van n borrel vun he nog nich zoa slim, der wassen der wa andern dee door meer gedoan op wassen, en he was ja vól te slim op n döät um zich nen borrel te gunnen, en anner leu gunnen den èènpestigen straampen der meestal ok gen. Mer gen vettighèèd, dat was ne slimme zaak. He mog na geern nen duchtigen oetgepietskeden spekhest oet de voest, en s moargens har he t lèèfste n paar pankokens, of, as t de tied der-too was, good wat van t geslacht in de pan, bloodkook of levverwost, duchtig bakken in schrammen of rössel. Et gaf de eerste tied dat Lambats weer in t hoes was vaak wat gepröttel, want he wol trots n dokter wat goods opdisschet hebben, en Trui was door natuurlik heurig veur.

Den verdupten dokter dan, zer Lambats as he teggen ziene magere moaltied ankeek, met zien oale dineet! Loat he zölf dat dineet mer opvretten! Et is al dorighèèd met dat dineet en dee nijmoodsche flantuten, zer he. Mer Trui waarden em wal, dat he gen ongemak in de hoed kreeg, want n dokter har eer waarschouwd dat t lambendige levven der van kon ofhangen. Mer Lambats was eer mangs te klook of, he stun s nachens mangs op en dèè zich de botter en t smoalt vingerdik

op de stoet. En doe der slacht wöädt en Trui oetgleed op n stuksken vettighèèd en over n raand van n kuven met bereursel veur de bloodkook was vallen, en zoa van t wostmaken in t ber kwam, nam Lambats ziene kaans waar. He bröä zich ne godsgaanselike pan vol blood- en leverwost, met n voestdik stuk spek en ne haandvol rössel derbie. En dat wör zien galgenmoal! s Nachens wör e kraank, en anderdagens haw gennen Lambats meer. Zienen overdoad was zienen doad, zer Frits, en t vet is em in de hertkoel stremd.

*Ne heulten bedstie, n zieden kleeed,
is t èènd van alle meujte en zweet!*

VAN BOS VRETTEN

*n Meensche is gen deer
en vretten is gen etten!*

Wegmans Jans, den wie almoal 'vaar' neumden, al was he nooit gen vaar west en wassen wie dus andermans kinder, zat allèèn in zien klène husken, seends ziene Trui op nen kwoaden dag met de koffiemöl tusschen de knee de eeuwighèèd binnenzeeld was. Jans höl van ansproak, en non Trui, dee n luk èèngöänstig west was, der niks meer op en teggen kon hebben, kwam der dan dissen en dan den s oawends in Jans zienen tèèmpel achter n oalen toornt um n luk over oale tieden te kuiern. En as dan t meeste weer verhaandeld was, over t grieze vul, over de Hunen op n Hunenboarg, n

duwel op n Iesterbèèrg, en de veurspeuksels en de heemnekes, en de loakmennekes, de witten wiefkes en heel dat illegale volk oet de grieze veurtieden, en dan nog van Huttenpeter en Huttenkloas an t lest, want wie wassen t leste ja t minst vergetten, over dat Beerdken van Goalen, dat oons zoa op kössing hef jagd - ja, dan was t effen stil, en dan kwam t besloet, de finale, zak mer zeggen. En dat was al joren: Toe, vaar, vertelt non es weer van den soldoat oet Arnhem! Ja, ja, zer Jans dan, en dèè net of he n luk hellig was, en schrapen zich n hals: Der was es n moal nen soldoat van hier in Arnhem in t kazern. En doe wussen ziene övversten nich woor of e vandan was. En doe vreugen zie em woor of e vandan was. Doe zer he: Ik ben uit stad Lorra. En doe wussen ziene övversten nog nich woor of he vandan was. En doe zer he: Dat ligt bij stad Lutta. Ja, en doe wussen ziene övversten nog nich woor of he vandan was.

Dat was gen best verhaal! Et was ja um te lachen, zoa onnözzel was et. Bleudzinnig, zer n Vasterd met recht. Mer ik wil toch nog n ander verhaal vertellen, dat wie bie Jans hebt heurd. Dat was n mooi deunken, van èèn den de boks aajt op n vrethaak har stoan.

Ja, zoa begun Jans dan, door bie de Bekboer door hadden ze ander joren, et is allang oet de tied, mie heugt nog dat oons besvaar et vertöl, nen knecht oet de Groafschop, den n luk kort van begrip was. Mer wat he an vernemstighèèd tekort kwam, dat maken he an ezzeln en klèjen weer good. Mer et gung almoal stoomp in t onwieze. De vrouw van de Bekboer, dee völ slimmer op n döät was as n oalen, har nich völ met n knecht op. Want wat Hèèrm op t laand an veurdeel brach, dat haaln he an toafel dubbel en dwes weer terug. Kort

en good, Hèèrm har slim de vretkwoal, et genöägt was em bössen. Op nen goden dag zeg Bekjans, doe de vrouw em al wekkenlang n kop gek maakt har ovver den duiern kostgenger: Loat mer geweren, moder, ik zal n vretduwel der bie em wal met slauwighèèd oetdrieven, dat zak. Mer dan mos doe mie lovven das met mie en de gnade zas metwèèrken, al zal t die ok nog zoa deur n harden bot goan! Zoa gezegd, zoa gedoan! Doe s ander s monnens de knecht ziene eerste koffie met nen stapel dikke snien broad met smoalt achter de knööp har, vreug n boer: Hèèrm, mangs nog wat? Boe wis wa, zeg Hèèrm. En n boer leut Trui nen groten Kölschen pot met pankokenbeslag veerig maken, en door gung op n vrooen monnen, doe alle nette leu allang op t laand stunnen met ne kromme rug, et pankokenbakken an. En net zoaas ze heet oet de pan kwammen gungen ze der achter, n lesten net zoa good as n eersten. Trui fiesseln eren man in t oor, dat der non toch moat met roan mos weern, anners wör n schaa te groot. Mer n boer vun dat et gat van ondern besboawen toosmetten mos wodden, anners bleef t half wèèrk en gung de kwoal nooit ovver. Deurzetten, zer he, net as de Pruus in n krieg, al goaw der ok kapot an. En zoa mos Trui der voort achteran et middagmoal opdisschen. De knecht vrat in èène gedöänte verdan, net of he tien leg dösschet har. En doe de tuffeln en t spek op wassen vreug de Bekboer: Wat ducht die, Hèèrm, zöw non der voort achterhen mer koffiedreenken? En zoa kwam der met n zoer gezicht van Trui koffie en zat roggenstoet op toafel, en al wat der nog meer too heurt, en et gung der in èèn eergezeen achter, n vretkoarf nam zich hoast gen tied um te kawwen en te sloeken en he smapkedan daj t achter t hoes wal konnen heuren.

Trui schudden almeer den griezen kop, mer n boer zer:
 Non loaw den keernmelksriest der voort ok nog mer achteran
 doon, dan köw an t wèèrk goan en hoow wie van-oavend
 gen tied meer met t etten te verdoon!

En zoa koomp mie nog de keernmelk, en nóg nen helen
 stapel broad met gelle eierbotter derbie, en Trui har troanen
 in de oagen um zukke onzoalige vretterij.

Doe n knecht zich n lesten broadkroemen van de lip har
 wisschet dach de boer dat e t wunnen har. Mer n vretter zer:
 Zoa, non hew t oavendmoal ok had, non köw metèèn wa na
 t nust goan! En vot gung he.

*Der wödt gen vretters geboren
 mer maakt!*

NEN POALBöäRGER

*Noa t gebiester
 koomp de stöörighèèd*

Wat leu dee achter ere gediennes op n oetkiek zatten na
 anderleus kinder mer dee vergatten dat ok eer ègen breudsel
 op ziene tied ziene strek wal zol kriegen, zedden dat Rèèndert
 van de Wigger opgreujden veur galg en rad. Non koj door voort
 gen 'Nee' op zeggen, want den Rèèndert, dat was mie nen
 slimmen weendbuul, nen lossen koken, den alle scholen bie
 oons har oflopen. Dat betekent bie oons dat he van de ène
 school an n ènen èènd van t doarp votsteurd was na de andere,
 woor ze em van aarmood hadden anhollen, umdat wie wieder

gen scholen meer hadden. Noa disse opleiding har Rèèndert verdan studeerd in teumig goan, laksen, bier dreerken en de wichter achter t gat lopen, en in al disse wenschoppen har he nen hogen groad haald. Mer èènmoal kwam t op zien heugst en doe hef de vaar ingreppen. Dat zat em zoadöänig: he was n paar moal onder melkenstied bie de wèèr van n Hipperd langs waandeld, want de veer bèèstkes dee mölk Hanneken allèèn, en teggen de tied dat t melken doan was dan kwam he met Hanneken an t kuiern, en dan höllen ze t efkes n bos in, mer n heel klèèn betken bezieden t pad na n Hipperd, en ok mer n heel klèèn betken bezieden t smalle pad der deugd. Want Hanneken dat wol wal, mer høl n kop der toch good bie. Want Hanneken was wal n betken gek, mer nich door, zak mer zeggen.

Och, dee vrijerij was allang weer vergetten, doe Rèèndert op ees last kreeg van ne pienlike tong en bloren in n moond. Etten kon he hoast nich meer, en he na de pil. Den keek em in t moondwèèrk, en zer allèèn: Verdomd, kerel, daar moet ik een veearst bij hebben. En den kwam, heelmoal oet de stad, en t hoge woord kwam deroet: Rèèndert har moond- en klauwzeert, en dat har he te daanken an de bèèst van n Hipperd en an Hanneken.

Doe hōw de Wigger n bos in t vat en besleut he Rèèndert in ne egen zaak te zetten. Dan kon den leppel van ne jong zichzölf de kost verdènen en as t mis gung dan har he nich meer as zien keendspossie opstokkerd en dan kon he aajt nog nen schuppenstel in de haand nemen. En as he zich non n luk zol willen egen en ophöl met dee dore strekke, en as he nich met ziene klaanten an t schalken gung en eer derbie dèè, dan zat derja wal ne hènige brug in de lepkes, zoa dach de oale Wigger. t Oale har dat nog nich zoa gek bekekken. Rèèndert

kreeg voort al angaank. Wat leu kwammen umdat ze nich better wussen, en wat kwammen ok umdat ze nejplichtig wassen, en es kieken wollen hoo et zwatte schoap zich zol hebben en hoalen achter de teunbaank. En zoa was Rèèndert veur dat zich der op verzag deur zienen eersten veurroad hen en mos he na de stad, na zienen oalen baas, den ne grossierderej har. Ja, zeg Rèèndert, ik wol geern n artikel hebben dat groot is van umvaank, want dan köj der rap n helen weenkel met voldoon. En et mot ok nich zwoor wedden, dan verbeur ie oe dr ok nich an. En t dröf ok de kop nich kossen, want anders gèèt der tevöl geeld in zitten. Doorum heb ik dacht dat ie mie tachentig baal kapok zollen doon, dan heb ik mooi in èènmoal alle muurvakken vol, en oet de mode kommen dot t ja ok nich.

Rèèndert hef zienen kapok kreggen. Doamoals was dat ja schaankoap spil! Mer n löp was oet zien gescheft, non t nijlööatken der of was. En as zien vaar heel den kroam nich weer ovverdoan har an Mozes Lievendag oet Oldenzel, dan har dat spil nog wal twintig joor in n weenkel können zitten. Want n veurroad was groot zat um de hele gemèente en de Grenau derbie van bedvulling te veurzeen.

Rèèndert is noa de liquidatie van ziene zaak weer na zienen oalen baas hentrokken. Den wus em reedlik an n baand te hollen, en ziene dochter nòg better. Dee kreeg em mooi op de liemger, veurgood. En zie har vestaand genoeg um em vast an de lien te hollen, met n snepsken op zien tied, en n good woord, ja, hoo doot vrolleu dat. dee de goaw hebt doorveur. Rèèndert sprung eer nich te vaak oet de pan. He wör nen stöädigen poalbörger, woor verloot op was. Lid van n road, he har ja ok meer scholen had as gewoon an too, en kèèrkheer, want zien schoonvaar har geeld, en veurzitter van n paar vereni-

gingen, want he mos toch ok nen netten reden hebben um es nen vrejen oavend te hebben.

Et gung nich slecht, mer kinder kwammen der nich. Och ja, zer Rèèndert, aj kinder hebt en zie past slecht op, dan hej nog niks. Wilmans Frits hef doorop zegd dat Rèèndert wal wus dat de pankook al in n bereurselpot bedöärven wodt.....

*n Trouwring is mangs
n good knejhalster*

DOM EN KLOOK

*Nen doren wödt van
Latien leren ok nich wies.*

Vroger zedden leu dee et wetten konnen: Wis doe dreerken wien, dan mos doe leren Latien! Mer dat um den tied dat de leu bie oons nog nich na de universiteten (onwieseteten, zer Brilmans Frits) hen gungen.

Et was al ne hoge oetzundering as der bie oons èèn veur mèèster leerden. De leu bie oons wassen ok n luk bang veur al dat leren, door kwam vaak niks gen goods van, dat dèè der nich. Den van Bolman oet de Boordel, den har t ja ok hoog in n kop had en wol veur dokter leren. En he was op jacht veroongelukt, doe he met zien geweer bie zich tiedens n zwoor grommelschoer onder nen eek gung schoelen in t Ruenbèrg. Onder nen eek schoelen, wekken boer zol zoa dom wèèn um dat te doon! Dat ze em dat op de doktersschool nog nich ees

leerd hadden, dat n löchten antrök! Dat har he dervan, van al dat leren, door koomp niks gen goods van! En dee jongs van de Roter dan, wat hadden dee non leerd, zie wassen bie oons op de kinderleer ja aajt bie de trengboeren (de lesten) west, mer toch hadden zie et wied bracht in de weerld!

Nee, leren mag wal good wedden veur n doomneer en de pastoor, mer dan mot t ok ophollen, et is nich veur alman, better nich! En aj t dan good bekiekt, dan zeg mie ees, wat konnen leu as de pastoor en n doomneer dan nog veur bezondere dinger, as t der op ankwam? Zollen zee wal met n puutken op n pokkel in n döästeren nacht de weg ovver n poal können vinden, zunder de kemieze of de auseren tegen t lief te lopen? Ik wol t walees zeen. En wel van eer zol zoa geleerd wedden um nen vetten hazen te strikken of n paar poond snook oet de Deenkel te halen, zonder akte en zonder dat ze em bie de kladden kregen? Ik wol t wal ees zeen, dat wok! Och, aj dee fienen hènèkes van dee geleerdn leu zaggen, dan wus ie al genoeg! Et is eer en oons geluk, plach de Möllenboer te zeggen, en dat leug he ampat noch, dat zie et smokkeln en et ströäpen an oons overloot!

Der is in de weerld ja völ meer verlet um domme leu as um kloke, en t meeste broad wodt veur de dommen bakken, en, wat woj, n domsten boer hef ja de diksten tuffeln!

Ja, dat leste gung wal nich altied op: door haj ja, ginner an de Deenkel, twee boeren, den èènen, Welmans Betsken, was n slau oas, dat aajt t nijste ofkeek van n ander. De oale Wengselboer was nog volkömmen oet de oale döäs. He dèè nog nich met ákeunst', doe ze bie oons in n wieden umtrek allang van t messen met schadden oet n potstal of wassen!

Nee, zer de Wengsel, wie doot nich met met den keunst!

Mien vaar, en wat mien vaar zien vaar was, hef dat ok nich doan, en t is eer ja aajt good goan, en dat is t. En woorum zollen wie dan ja met dat nijmoodsche spil beginnen? Et gewas verbraandt oe ja op t laand met dat grej, et bit en vret ja oet, der zit völs te völ kracht in, dat dot der. Met he zag nich wat wie zaggen: teggen Sunt Joapker dan koj mooi op n roggenes t verschil zeen tusschen de Welman en de Wengsel. Bie n lesten kon wal n bleend peerd zonder schaa te doon dwes deur de rog lopen, zoa dun stun ze derbie.

Doamoals, et heugt mie nog, vertöl es n moal de Saller, was der in de stad ne landbouwtentoonstelling. Welman har n paar gaarven rog instuurd. Mer wat har den schouterman doan? He har der dree van ziene ègen rog nömmen, en dree har he s oavends in n tweedoonkern bie de Wengsel mèjd. Zie stunnen mooi nöäst mekaar op de tentoonstelling. En der stun boven: Het nut van de kunstmest. En dooronder stun dan boven Welman ziene ègen gaarven: na het gebruik van kunstmest. En onder dee van de Wengsel har he zet: zonder kunstmest.

Het was zien geluk dat n oalen Wengsel te ègenwies was um na zukke nijmoodsche dinger as tentoonstellingen hen te goan. He is der ok nooit achterkömnen, achter den voelen strek.

Ja, zer Fritsken later, den domsten boer mag ampat dan wel de dikste tuffels hebben, de beste rogge heeft hij ampat niet!

*Leer nich te völ,
dan krigs de diksten tuffeln!*

SNAPS EN FOEZEL

In n foezel

verzoept meer as in water.

Ja, den snaps en foezel, den spöde in den goden oalen tied ne völ grötttere rol as vandaag an n dag! Wat wör der nich almoal met jenever beslagen! Door haj door-ginner achter bie n Engelhof den Dieks van n Batserd. Dat was nen onkloren. Dee van n Batserd, was ja volk woor gen heng of oor an was! Dieks dèè neern wat op-oet en gung in allen deel oet de schrew. He was laat trouwd, joren te laat, en dan ok nog ovver n puttenpost, en de pastoor en de gemèènt wassen der eerst an tepas kömmen doe Dieks et beuksken al vol har en ok nog èèn op n beschutentoeten! Wat dan jorenlang veur ziene vrouw har deurgoan en wat dan op t lest ok nog met em trouwd was, dat wicht, dat was ne wielde bas, dee as lök van zestèèn joor oet eer volkshoes was votlopen, oet de Brechte, en ak zeg van de Brechte, dan weej t wa! Dat wicht was doamoals - et was n foezelspil west - zoa meer bie em intrökken. Et was nog meer n keend, mer genèèn, pastoor noch bemèèster, har et woagd eer te meuten.

Goat mie door es anstoan, zie wassen dettig joor in t verschel ! Ieder joor as de Olnzelsche kèèrmis der was trök n Batserd der met ziene Geertroed hen, mooi op t sjeesken en schier in t kistenteug. En as ze dan in t café zatten bie Heininksbetsken en Dieks nen batsen vrejer zeug, den nog um ansloes verlègen was, dan gung he derop of, en nöägd den keerl op, wat he zer, zien zus-ter. Kort en good, den keerl gung met n paar borrels mooi op de liemger, en höl eer bèden n helen oavend vrej, want Geertroed was op t oag ne kaante deern.

En as t dan hoesgoans tied wör, dan drof n vrejer naturlik met op t sjeesken. En as ze dan n good èènd oet de stad wassen, en in de bussche van de Lut, en der gen getugen in de buurt wassen, dan smet Dieks n keerl reukloas van de waag en ler de zwöp derovver, eerst over n vrejer, en dan over t peerd. En dan kon n bedroagen huwelikskandidaat mooi n weg terug in n döästern zeuken en kon he nog blej wedden dat em gen leu zeen hadden.....

Der was joren ledden bie oons nen bemèèster den deur de roade krentkes (Recht door Zee) en ok deur oonsleu mangs 'Bittergraads' neumd wör. In dee tied was der n roadslid dat nen zwoager har den slim zeup, en as he don was vrouw en kinner mangs ofhów. Natuurlik wassen em vól leu lelik op de hoed.

Dat roadslid gèèt es n moal noa ne lange zitting efkes bie Smitkes an um nog wat noa te kuiern. Dat dèden ze ja vaak, et was door net of t nen tweeden road was. En noa n paar borrels, nich te wenig mer wis ok nich te vól, stridt he op t hoes opan.

Onderweg koomp he langs t laand van zien zwoager, en den is net an t plogen. Hoo of t kömmen is vertelt t verhaal nich, mer dee bèden kriegt weurde, en t roadslid, nen Huun van nen keerl, houwt zien zwoager daal, smit em in ne voor, en ploogt em met zien ègen peerd der half onder! n Zoeperd is later weer op de bèèn kömmen, mer zie zegt dat t slimste zoepen doan was.

Oale leu weet ok nog t verhaal van nen doaden, den ze kwiet zint raakt. Der was ne vrouw bie oons oet t doarp stöärven in de stad, in t kraankenhoes. Twee noodnoabers zollen eer met de waag ophalen. Doe ze met de kist op de terugrèès wassen mót ze bie n Snipperd angoan wedden, en zie hadden nog net zoavól fasoen dat ze de waag met t liek nich veur op de stroat leuten stoon, mer

achter de hèèrbèèrg veurden en de kist oet t gezicht zetten in de wagenschop. En zie dèden der nog n paar slette overhen, ok nog. Mer doe ze op t lest na t hoes hen wollen wassen ze zoa wied hen dat ze de hele kist vergatten. Zie veurden met n dikken kop met de leuge waag na t stèèrfhoes hen, en door gaf t nen helen opstaand, doe men zag dat de kist vot was. Metèèn gungen der n paar nöchtere noabers opoet en zeuken, mer de kist bleef n helen oavend oet. Op t lest wör he vunnen bie nen groten Lönneker boer.

Et was zoa goan: den knecht van n boer, nen bezundern, zak mer zeggen, en ok nich al te klook, har bie n Snipperd ne oale kast mötten ophalen, dee door in t wagenschöpfken stun. De knecht hef in ziene onnözzelhèèd zich verzeen in n döästern en de kist vunnen en metnömmen. Et was al dèèp in n nacht veurdat alles weer in de rieg was, en der is nog joren schaan van sprökken, en zoa as dat non èènmoal gèèt, de kinder van de donne noabers wödden der nog joren op an kekken!

*n Foezel kan vól zoargen lechter maken,
mer mangs ok vól zwoorder!*

Nog n foezelstuksken!

Gooswillemkén zat as werman op n èènmansbedriefken, zoa zak ziene klötterej mer neumen. Trui was al joren ophemmeld, en blagen gaf t nich. As Willemkén dan wilmoods allèèn op zien tuffelstuksken op t Rot stun te klèjen, dan zetten he eerst n pulleken met nen helen of nen halven oord an t èènd van t perceel, en dan polderden he der röstig opan. En as he dan over was, wör dat vierd met n zöänig kluksken, dan gung de pol weer

na de overkaant. En dan wör der weer met de schup opan klèèjd. En zoa, zer t oale Fritsken, weet ons Willem uit het kwade het goede te trekken.

Non nog ne foezelgeschichte, dee der glad en dal bie hen is: Veur joren stun der èèrgens an de Deenkel n klèèn huusken en door wonden leu woorvan n naam nog bestèèt. Doorum kaan k oe der better nich wiezer op maken, want dan zoj ja de keendskeender der nog opan zeen, en dat hebt dee nich an mie verdèènd. Et wassen leu met zövven kinder, en zie konnen zich net redden, meer ok nich, zak mer zeggen, mer dat was ja ok in dee tied al vaak hoast meer as waj van de meesten konnen zeggen. Man en vrouw verstunnen zich nich ees slecht, al was t wiefken mangs n luk strabaant, mer ja, wat zol et ok, eren keerl har ja ok mangs slim last van n kraamp van Viefhoes in n rechterpeenk, zoa as de Pil zer, as he t ees over nen zoepkeerl har.

Et wiefken mos es n moal nen helen dag vot, na zien zuster in t Veeld, woor hölp vandoon was umdat der wat jongs was kömmen. En doe et keerlken s oavens de kinder na ber har wèèrkt kreeg et vezeit van drie oale kameröade, en èèn van eer har ne volle pol metbracht, dat was doamoals ja mode. En dan weej wa, as den leug is, dan koomp der vaak heel hènig nen vollen achteran. En zoa doerden et nich al te lang of de keerls wassen allemaal val-don, zoa as der zegd wodt.

Non möj wetten, as t keerlken recht don was, dan har et veur de mode um zich naa over ziene vrouw te beklagen, trots dat t door heelmaal gen reden veur har. Zoa köj zeen dat dikke leu nich aajt de woorhèèd zegt! En zoa was t keerlken den oavend weer slim gengs! Et was net of t geern in t beklag wol kommen. En ziene kameröade wassen dapper en t metknikken, net as kèèrkheren as de pastoor wat zeg.

Mer èèn van de drie, dat was nen schalk, ne pirrewit, n Oelenspègel. Den wol es n mooi stuksken belevven. He høl zich aajt donner as he was, want he zeup nooit, mer dreunk bloas. En he zeg zoa, tusschen nös en boord, teggen ziene kameröäde: Mer as dat wief dan zoa slim is, loaw t dan mer voort, as t inkoop, in de Deenkel doon, dat kan non mooi, met dit onwieze weer en dit hoge water!

De andere drie wassen zow wied hen dat ze t nich ten vollen meer begrepen, en zie nikken: Joa, dat is t em non net, dat doow, op n kop derin, en eerst in n zak!

Zie nemt der nog n paar, op n goden oflöp, zak mer zeggen, en n schalk van t gezelschop gèèt na de del, en koopt effen later weer, met nen zwoeren zak. Hier hek t, zeg he, en non loaw em mer voort in n Zwanenkolk smieten.

En zie slept met zien allen n zak, woor nen stobben in zat, na de Deenkel, vlak achter t huusken, en door gèèt t n dèpen kolk in!

Zoa, zegt ze, door biw mooi of, en door wiw der nog èèn op nemmen! En t zoepen gèèt zien best weer los. Mer wel koopt mie door op ees deur de bovvendeur? Et wiefken, en et kik nich zoa heel vrèndelik, as et dee zoepkeerls zöt.

Jammer, mer wieder gèèt mien verhaal nich, en lègen wik nich, zer Mölmansmèèster, den t mie verteld hef.

Et was veur oons doarp geenen zègen dat et zoa kort an de grèens lag, want an ginne kaant was n foezel schaankoap, en door zint heel wat hoeshölingen met in n drek kömmen. Aj bie Viefhoes gen geeld hadden, dan koj ok wal met hoonder betalen, of zölfs met nen hoond, want door wör jorenlang ok ne soort hoondenmarkt hollen!

Bie oons zint heel wat leu tut aarmood kommen deur n foezel, net as in de Wewwelstad, de Lutter boerschop dee et dichtst an de grèens lig.

Et was door in de Glaan bie Viefhoes n raar spil Zundagens, as t mooi weer was. Dan lag der altied nen helen trop leu in de bossche, vlak an de grèens, met ne pol foezel bie zich. Hele families laggen door, mangs hadden ze nog kinder in de kinderwaag bie zich, n halven Krim en Sebastopol oet de stad koj door antreffen. En wat zich dan almoal ofspölden door in dat gebusche, dat köj zacht noagoan, et is met genne pen te beschrieven. En doorum mok zeggen dat et ne grote schaan is dat de bemèester en de pastoor en n doomneer jorenlang door niks opoetdèden. Dat haj in oonze daag nich zoa had, dan was de kraant der wal opvlöggen, en met recht! Mer de kraanten van dee tied wassen 'fatsoenlijk', en dat betekende daj nooit kritiek brachen op de autoriteiten, want dat dèden allèen de socialisten, en dat wassen ja gen nette leu! Den pakhoap oet de stad, den was nich wiezer, mer de bemèester en de heren, dee hadden eer waren mötten, en dat dèden ze nich!

Nog dit over de gevolgen van et zoepen: aj bie oons in n umtrek noagoat en alle boerenerven bekiect, dan vaalt et op dat heel wat èerven in n loop van de tieden vaak van naam veranderd zint. Door wassen meerdere redenen veur, mer, loaw eerlik wedden, heel vaak kwam et ok deurdats de leu zich van t èèrf ofrechtten. Mer vøl vèker nog deurdats ze der zich van ofzöppen! En loat de leu dee door tied veur hebt es oetzeuken of et misschien woor is dat der vøl boeren oet de Lut hierhen zint kōmen. Dat zol misschien noa te goan wedden! Ik wil nich zoawied goan dat dee Lutter immigratie hier op n foezel beröst, dat liekt mie te gewoagd non nog nich ees vaststèet of dee immigratie n feit is!

Non nog n paar gezegden ovver n foezel:

Foezel en tabak möt der wedden, koffieboanen en broad mot der ok wedden, mer dat almoal tegelijk, dat zit der nich an!

Water is better in n foezel, as in de melk.

Vleuken en jeneverhalen, dat is t eerste waj de kinder mött leren!

Foezel en tabak möt der wedden, mer stoet is slikkerej!

Ze verzoept kap en koggel.

He was zoa don dat he hoast gen eewes of teewes meer wus.

Dreugte in n hals kost meer as dreugte op t laand.

Deur de keel geet veel, zer n boer en doe har he zich van t èèrf ofzoppen.

k Mot hölp hebben, zeg de boer. Too jong, hoal mie gaw nen oord jenever!

Anton, Anton, parrewarrewat,
zat bestriens op t foezelvat,
t foezelvat, dat was zoa klook,
smeet oons Anton in n hook!

TWEE DREENKLEEDKES

Al schient de morgensteern,
jenever, jenever,
al schient de morgensteern,
jenever mög wie geern!

Al wat joonk is zop zoa geerne,
 al wat joonk is, zop zoa geerne beer!
 En dan vallen ze weer, en dan zoepen ze weer,
 Al wat joonk is, zop zoa geerne beer!

N ROADSEL

n Rad en n rad,
 doorop n gat,
 en n foezelvat,
 wat is mie dat?
 (nen donnen keerl op de fietse)

WIE BÖÄRGERS....

*Nen knieperd
 is aajt ok nen grieperd*

In Dannenbèrg, zun hoondernust van n stedken an de Elve, an de Oost-grèèns van Neder-Saksen en Mecklenbörg, vlak bie Hitzacker, woor oonzen preens Claus vandan koomp, door stèèt op n veurgevvel van t stadhoes: 'Wie Börgers hebt de last doorvan, en mött dat all betalen!' As ik dat heel eerlik zeggen mot, zind et door bie den Claus in n hook wal echte pinnensnieders, kniephoezers, want zie hebt ampat an dee oale barak van eer stadhuusken nich tevöl kössinge had. Och, zuk soort, dee better van nemmen as van gewwen wussen, dee hej bie oons vanoalds ok wal, veural bie leu dee wat meer tut eer verdoon hadden, dee wassen völtieds slim-

mer op geeld gedoan as de annern. Dee lesten hadden je toch hoast nooit gen kaans um et plezeer te belevven van nen buul den al voller wil wodden.

t Oale Wieginkspasteurken mot es n moal roond west hebben en gaddern in n heel slim weenter, doe de rog op t laand verrot was en de tuffeln vergoan wassen in n drek en t water. Wiegink kwam dan bie ziene bettere klaanten, zer ziene sprök op, en dan koj em wat in n leenker tuk van zienen zwoeren duffelschen jas doon, aj wollen. En zoa koomp he bie nen groten boer, den ok kèrkheer was, mer den zich veur nen halven döät röstig deur t knej zol loaten boren. Zuk soort gif t meer aj lööwt!

Wiegink was slim nejsgierig wat den vielpit em zol doon, en he dèè zich gaw zienen groten roaden tukdook in n gew-tuk veurdatt he bie n milden gevver dr ingung. He mos natuurlik eerst koffie dreerken, en dan wör der zoa mooi en netkes met heerroom in t roonde kuierd. En doe et dan zoawied was dat et grote offer van Aabram bracht zol wodden, doe kwam n boer op oet n stool, streed na t kamnet, drèjden n pastoor de brede rug too, kreeg onder nen stapel hoessinnen de zwoere knip hen, frosselden door wat in, en dèè Wiegink wat in n offer-tuk.

De pastoor veulen zich effen in n jas, kreeg n boer zien stuwerken deroet dat ja bovven op n tukdook lag, dèè dat an de vrouw, en zer: Hier, Trui, en ik doo die der nog ènen gullen van miezölf bie, want zukke stille aarmen as ieleu, door deur ik ja gennen stuver van annemen. En gondag non, en aj weer es verlègen zit, dan komt men geröst bie mie, dat doot der wal meer.

*Wat leu dot t slim zeer
as ze de knip möt trekken.*

DE OSSE

*Nen wiezen den nich wödt begreppen
Wödt veur door en döl versletten*

Dee oale pastoors dat wassen vaak wal rechte patriar-
chen en profeten. Vaak mossen ze ok wal n luk strabaant
wèèn, want et börgerlijk gezag was vaak nich zoa stark,
en der wassen mistoostaanden zat woor allèèn nen stra-
baanten geestliken nog wat an bettern kon.....

Dèènk mer ees an den foezel...

Zoa har heerroom vól te zeggen in doarp en stad, en dat
wol he vaak best wetten ok. He har ja meer onderricht
had as de gewone man, en he kon ja Latien, net as n
dokter van dee daag. Wat woj nog meer! Et mot es n
moal gebeurd wèèn dat oonze pil bie ne boerenvrouw is
west dee naa geern overal et fiene en et ere van wol
hebben. Et mèènsche zer: Ja, heer dokter, ie möt, löäw
ik, onwies vól leerd hebben, is nich? Joa wis, zeg de pil.
Wal zoavól as de pastoor? Wis wal, zeg n dokter, dat zol
wal ees können wedden! Of weet ie misschien nõg meer,
zeg de vrouw, en weet ie hoast net zoavól as nen poater?
Wat de pil door op zegd heb weet ik nich. Mer ie könt
oet dit verhaal wal opmaken hoo hoog de geestliken, en
veural de poaters, tebook stunnen.

As n mènsche tevól eerd wödt, dan krig he der mangs
wat van, en zoa gung et wat heren ok. Zie dachen dat
zie alles droffen veur wat zie as de gode zaak beschouw-
den. Zie hadden gen teggensproak in t hoes, en dan wödt
nen keerl op n doer slim ègenwies. Der is nen oalen
pastoor west, nich bie oons, mer, ik löäw dat et n oelen
Heghoes in Albèèrgen was, den zag es n moal op nen
zommerschen dag ne juffer oet de stad veurbie fietsen.
Non was fietsen veur vrolleu heel vroger, in et begin

van t fietsen, doe dat nog in t opkommen was, ne zaak dee veur vrolleu der glad bie hen was. Heghoes was ok zonnen. He keek efkes, en sprung doe op dat mènsche too, greep eer bie n aarm, zie mos van de fietse springen, en he hól eer vast en snawden: Doe verdomde stad-sche klar, wat dos doe hier bie oons in Albèèrgen op de fietse, wis doe mie hier de leu slecht maken?

Woe zich dat wieder ofspöld hef, door wik ofwedden, mer dat week wal, et is de pastoor langs t gat ofbraand, he har der hoast slim last met kreggen. Want dee madam was nich van min volk, en eren man was nen richter of nen advekoat, dat loat hen. En dee leu zungen ok nich oet de pastoor zien book, en dat meuk de zaak ok nich better. Zuk soort let zich nich alles andoon, want grote leu hebt lange aarme. Mer t is an t èènd toch wal weer terecht kommen, want grote heun biet zich nich. Der wassen ok wal pastoors dee nich strabaant wassen mer toch vól invlood hadden bie de gewone leu, umdat ze niks inbeeldden en gewoon met de leu metdèden in alle veurkommende zaken. Zonnen heer was Chrisjan van de Osse in zien tied, en den was hier bie oons oet doarp en ovver den is vól kuierd, en der is hem ok vól onrecht andoan, ok deur ziensgelieken, oet (ik har hoast zegd) broadnied. Ik wil non in dit beuksken n luk ovver em vertellen, want he heurt bie oons oale doarp, net zoa good as ik zölf, en ik löäw dat wie almoal wal n luk an em verplicht zint.

Et was nen bezundern heer. Ja, ègenlik koj em nich ees gen HEER neumen, en hee zölf lachen door ok um, want he was in zien veurkommen nen èènvoldigen boerenman, aarmeudig antrokken. Wel kon zeggen of dat kwam umdat he wenig um teug gaf, ofwal, umdat he dat moodwillig dèè um ziene collegas es onder de nös te

wriewen dat zie egenlik vól te hoog te peerd zatten? Wel zal t zeggen? Chrisjan spólde gern veur Oelenspègel, en ie wussen nooit of t em ernst was, of dorighèèd, zoj zoa zeggen. Later is mie dudelik wodden, dat dee Oelenspègelij bie em gen dorighèèd was, mer ernst!

Kiek es an, de Osse, was eerst kaploan in Zoasel, en later wör he pastoor in Beckum, en door hef he lang zetten. Doe he in Zoasel was, wör he kraank, he har, noa at de dokters zedden, de tering, en door was in dee tied nich al te vól baat bie. Mer wat dèè de Osse? He har heurd van pastoor Kneipp in de Pruus, met ziene Kneipp-kuren, dat was, noa at ze zedden met bloate veut deur t koale grös lopen s morgens vroom, en meer van dee natuurmethoden. De Osse begun door ok an, en op de pasterij verkloorden ze em veur gek, dat löaw mer geröst. Mer et is n ding wat wis is, de Osse is der met deur kömmen en he hef der nog lange joren lopen, wal n knelk en schroa menneken, mer toch toa, en nen langen dag jagen in de Zaanbèrge en dan op n paar oale zek sloopen boven n stèènovven van ziene breurs in ons doarp, moar wör et niks anders van! En um dan veur dag en dauw op t oale fietsken weer met ne nöchtere maag na Beckum hen te traampeln, dat meuk em niks oet. He vól gern op, zedden ze wal mangs. Mer dat har toch nen dèperen zin, dat heb ik later inzeen. He trök es n moal milln op n middag in de volle zomerhette deur oons doarp, met ne rol roesterig haakdroad dee he ziene breurs ofniefeld har, op zien oale fietsken langs n hof van n nijen doomneer, den wie doe net hadden, noa Schaeffer. n Doomneer stèèt door in n lecht zomerpak in hof en harkt n luk. De Osse spring van t rad, nèèmp n hood of, en zeg: Dag, collega! n Doomneer kik verwunderd op, zöt door n mager, boerenkeerlken met n

oald fietsken en vrog: Wat bedoelt U, bent U ook tuinman? Nee, zeg de Osse, wij zijn allebei hemeldragonders, ik ben de pastoor van Beckum, em door smit he t gat weer op de fietse en dat verdan!

Ja, zukke strek zatten derin, in de Osse!

*He har wal strek,
mer he was gennen striekerd!*

